

OL og Paralympics i Sotsji 2014 –

Olympiatoppens evaluering
av forberedelser og gjennomføring

Innhold

Innledning	4
1.0 Questback-undersøkelsen	7
1.1 OL og Paralympics i Sotsji 2014 – bakgrunnsinformasjon	7
1.2 Forberedelse til, og gjennomføring, av OL og Paralympics	7
1.3 Coaching Olympiatoppen.....	8
1.4 Treningsforberedelser.....	8
1.5 Fagområde idrettsernæring.....	9
1.6 Fagområde idrettspsykologi.....	9
1.7 Pre-camp, reise, boliger og presse.....	9
1.8 Utstyr og klær.....	10
1.9 Helseteamet.....	10
1.10 Oppsummering	10
2.0 Paralympics	12
2.1 Vurdering av prestasjonene.....	12
2.2 Rammebetingelser	12
2.3 Helse.....	13
2.4 Presse	13
2.5 Leirledelse	13
3.0 Olympisk avdeling	14
3.1 Forberedelser	14
3.2 Gjennomføring.....	14
4.0 Resultatanalyse for de norske prestasjonene i OL.....	16
5.0 Coachgruppen	28
5.1 Ansvarsområde	28
5.2 Forberedelser til Sotsji i samarbeid med idrettene	28
5.2.1 Forberedelser i samarbeid med fagavdelingen	29
5.2.2 Forberedelser i samarbeid med olympisk avdeling	29
5.2.3 Forberedelser i samarbeid med presseattachéene	29
5.3 Gjennomføring av OL /PL i samarbeid med idrettene	30
5.3.1 Gjennomføring i samarbeid med fag	30
5.3.2 Gjennomføring i samarbeid med olympisk avdeling	30
5.3.2 Gjennomføring i samarbeid med presseattachéer	30
6.0 Fagavdelingen	31
6.1 Fagområde teknikk/motorikk, kraft/styrke og utholdenhet.....	31
6.2 Fagområde teknologi – Ski 2014.....	31
6.2.2 Mål	31
6.2.3 Måloppnåelse.....	32

6.2.4 Vurderinger omkring smøreproblemene	32
6.2.5 Konklusjon	33
6.3 Fagområde idrettspsykologi	34
6.4 Fagområde idrettscoaching	35
6.5 Fagområde idrettsernæring	36
6.6 Forskning og utvikling	36
7.0 Helseteamet	37
7.1 Forberedelsesfasen	37
7.1.1 Akkrediteringer	37
7.1.2 Skade- og sykdomsovervåkning	37
7.1.3 Utøverinformasjon i ADAMS	38
7.1.4 Rådgivning om bruk av kosttilskudd	38
7.1.5 Holde utøverne friske og skadefrie	38
7.1.6 De viktigste positive helsetiltakene i forberedelsesfasen	38
7.2 Gjennomføringsfasen i Sochi	39
7.2.1 Boforhold og smitteforebygging	39
7.2.2 De viktigste helse- og trivselstiltakene	39
8.0 Presseattachéteamet	40
8.1 Ansvarsområde	40
8.2 Forberedelser	40
8.3 Ny rettighetshaver	40
8.4 Gjennomføring	41
8.5 Tilbakemeldinger fra mediene	42
9.0 Oppsummering	43
9.1 Prioriterte aksjonspunkter:	43

Innledning

Olympiatoppen (OLT) har et overordnet ansvar for resultatutviklingen i norsk toppidrett. Herunder ligger også ansvar for å organisere forberedelser til, og gjennomføring av, OL og Paralympics (PL).

Både forberedelsene og gjennomføringen skjer i tett samarbeid med særidrettene, som kvalifiserer utøvere til lekene ved å tilfredsstille uttakskriterier fastsatt av OLT. Hovedoppgaven til OLT, i denne sammenhengen, er å sørge for best mulige utviklings- og gjennomføringsbetingelser for utøvere og trenere, slik at det er størst mulig sannsynlighet for at de kan få til sine beste prestasjoner i OL og PL.

Både OL og PL har klare begrensninger i antallet tilgjengelige akkrediteringer. For de største og mest ressurssterke idrettene, vil mulighetene for et optimalt opplegg være mer presset i et OL enn i et særidrettsmesterskap, som VM eller EM. For de minste og ressursmessig svakere idrettene oppleves ofte støtteapparatet i de olympiske og paralympiske lekene som mer omfattende og lettere tilgjengelig enn i andre mesterskap.

Ansvar til OLT begrenser seg ikke bare til det operative og det sportslige. Politiske forhold og forventninger fra interesseorganisasjoner om samarbeid og deltakelse i arbeid for bedring av menneskerettigheter, er også en del av operasjonen. Dette ble tilfredsstillende løst, i tett samarbeid med NIF sentralt og Idrettsstyret.

Samarbeidet med Politiets Sikkerhetstjeneste (PST) om sikkerhetsberedskap var utmerket, og det ble gjennomført en beredskapsøvelse god tid i forkant av lekene, og det var løpende informasjonsutveksling både før og under lekene.

Olympiatoppen har gjennomført en omfattende evalueringsprosess etter lekene. Det er utarbeidet delrapporter fra alle ansvarsområder som har deltatt i forberedelsene og gjennomføringen i Sotsji. Delrapportene er ulike i form og innhold fordi arbeidet og rollen for den enkelte avdeling varierer.

Vi har, som etter London, fått gjennomført en ekstern analyse av resultatene i OL (Stephen Seiler). Denne vurderer resultatene i et bredt utviklingsperspektiv, og gir kunnskap om resultatutviklingen, som ikke kan leses direkte av medaljestatistikken.

Det er også gjennomført en grundig Questback-undersøkelse blant trenere og utøvere som deltok i Sotsji. Dette er en nettbasert tilbakemelding/spørreundersøkelse, som er primærkilden for vår evaluering av samarbeidet med idrettene.

Dette evaluerings-dokumentet består av, foruten denne innledningen, en sammenskrivning av alle delrapportene. Til slutt følger prioriterte aksjonspunkter.

Det vurderes for framtiden å utarbeide tydeligere standarder og maler for innhenting og formidling av informasjon til evalueringen.

Resultatmålsettingen utgjør hovedpremisset for totalvurderingen av innsatsen i lekene. Med 11 gull, 5 sølv og 10 bronsemedaljer ble medaljemålsettingen på 26 nådd i OL. Norge ble ranket som lekenes nest beste nasjon, etter vertsnasjonen Russland. Det ble ni nye førstegangs gullvinnere. Tilbakemeldingen fra utøverne i OL er at 32 % opplevde å nå målsettingen sin, 50 % nådde den ikke. Sett sammen med at 25 % av troppen opplevde «forstyrrende forventningspress», så tyder det på at

OL-troppens målsetting har vært bra balansert mellom realistisk og offensiv. PL-utøverne nådde i større grad målsettingene sine (56 %). I Paralympics var målsettingen 6 medaljer. Den norske troppen tok 4, hvorav en gullmedalje.

Hovedkonklusjonene i Stephen Seilers resultatvurdering for OL er at Norge holder stand i et stadig mer kompetitivt, internasjonalt toppidrettsklima. Utviklingstrekket med økt antall medaljemuligheter, veies opp av flere reelle medaljeutfordrere. Det observeres også at andelen medaljer tatt av kvinner (50 %) har økt, og nådd et historisk toppnivå, i den norske OL-troppen.

I Paralympics har konkurranseevnen vår falt i en betydelig skjerpet internasjonal konkurranse. Mye positivt har skjedd faglig og organisatorisk siden integreringen av idrett for funksjonshemmede i særforbundene ble fullført i 2006. Blant annet er det utarbeidet et konsept for betydelig økt treningsfaglig utvikling og bidrag inn mot Paralympics-utøvere hos OLT ved samspill med instruktørene i treningsavdelingen på ettermiddag og kveldstid. Men med bortfallet av midlene fra Helse- og Omsorgsdepartementet er finansieringen av toppidrett for funksjonshemmede i Norge klart svekket, mens flere andre nasjoner har økt satsingen betraktelig.

I OL tar vi de fleste medaljene i tradisjonelt sterke, norske grener som langrenn, skiskyting, alpint og nå også i vår gamle paradegren, kombinert. Andelen medaljer i nye idretter som snowboard og freeski er lav, kun én medalje. Vi erfarte at flere av medaljekandidatene ble skadet i forkant eller i innledningen av lekene. Dette forringet våre medaljesjanser. Skøyter vant ingen medaljer, og representerer en klar utfordring for norsk idrett. Vi tok heller ingen medaljer i lagspill, hverken i OL eller i Paralympics.

I forberedelsene til OL og PL har en stor andel utøvere jobbet sammen med flere fagavdelinger i OLT-systemet. De aller fleste (95% i OL) er fornøyde med samarbeidet og kvaliteten på kompetansen. Vi ser at de fleste utøverne som har vært i OL, har jobbet tetttest med fagmiljøet på Sognsvann. Noen unntak blant OL-deltagerne har jobbet tetttest med OLT Midt-Norge og OLT Innlandet. Dette er i henhold til intensjonene for arbeidsdelingen mellom OLT Sognsvann og de regionale OLT-avdelingene.

Trenere og utøvere gir også god tilbakemelding på samarbeidet med OLT-coachene. Vi kan konstatere at arbeidet med å tydeliggjøre coachrollen inn mot idrettene, som var et mål etter London, har hatt ønsket effekt.

Internt i OLT påpekes det fortsatt behov for å øke forståelsen for hverandres roller mellom coachene og fagpersonene, for å forbedre samspillet ytterligere inn mot idrettene. Det foreslås konkrete aksjonspunkter for dette.

Organiseringen av arbeidet med media får gode tilbakemeldinger fra både idrettene og fra media. Dette viderefører en god tradisjon med veletablerte og forutsigbare rutiner og spilleregler, selv om det denne gang var knyttet ekstra spenning til samarbeid med ny rettighetshaver, TV2.

Helseberedskap er et betydelig ansvar OLT tar inn mot idrettene i gjennomføringen av OL og PL. Sammensetningen av et adekvat helseteam, med god behandlings- og oppfølgingskapasitet, relevant faglig portefølje, og tilfredsstillende tilknytning til utøvere og trenere, er en krevende oppgave å løse. I tillegg vil en stor del av helseteamets suksess måles i fravær av skader og sykdom. Vi merker oss at det er betydelig press på sammensetning av dette teamet, og at det må foretas krevende vurderinger og utvelgelser av fag og personer, innenfor klare akkrediterings- og tilgangsbegrensninger.

Helseteamet får gode tilbakemeldinger fra idrettene. Teamet påpeker at anti-dopingarbeidet er en stor arbeidsbelastning før og under lekene. Hovedårsaken til dette er at det internasjonale anti-dopingbyrået, WADA, og Den internasjonale olympiske komité (IOC) kommuniserer og samarbeider dårlig i den praktiske håndteringen av utøverinformasjonen. Det var lite sykdom blant utøverne under OL. Noe sykdom blant deler av støtteapparatet.

Leirledelse, prosjektforberedelse og gjennomføring omfatter alle forhold som ikke er direkte sportslig relatert. Leirledelsen får god tilbakemelding fra idrettene under gjennomføringen. I forberedelsesfasen er det omfattende logistikk-utfordringer, og krevende avveininger i tett samarbeid med sportslig ledelse i idrettene og internt i OLT. Ansvarsområdet etterspør noe større kapasitet, noe tettere og mer forutsigbar kommunikasjon, samt avklarte roller med resten av ledelsen under OL.

Et område som fikk stor oppmerksomhet under OL var smøring og glid. Den største oppmerksomheten kom i et tredagers-intervall, hvor løperne fikk sub-optimale ski jevnt over. OLT-prosjektet Ski 2014 har vært en suksessfaktor for langrenn og skiskyting i flere år. I OL var det en suksess for kombinert gjennom alle konkurransedagene, i langrenn og skiskyting «glapp» det i tre konkurransedager (selv om Norge ble beste nasjon i både langrenn, skiskyting og kombinert under OL). Hovedforklaringen fra smørebuene er at de fikk ekstremt uvanlige værforhold, med høy temperatur og svært lav relativ fuktighet. Dette tok for lang tid å løse. Det vurderes å inngå samarbeid med andre faggrupper, i tillegg til de som har vært i prosjektet fram til nå. Prosjektet består av flere delprosjekter, og samarbeidet mellom grenene om å utvikle glatte ski, har forbedret seg merkbart i prosjektperioden fra 2010.

Tore Øvrebø
konstituert toppidrettssjef

1.0 Questback-undersøkelsen

Denne delen av rapporten er basert på tilbakemeldinger fra utøvere, trenere og sportssjefer som har svart på en internettbasert evaluering i Questback. Undersøkelsen består av i alt 80 spørsmål, og ble sendt ut like etter avslutningen av de olympiske leker (OL) og de paralympiske leker (PL) i Sotsji. Respondentene ble ved gjentatte påminnelser oppfordret til å svare.

Norge stilte med 118 utøvere i OL og 29 i PL. Svarprosenten var 53 % for OL-utøverne og 69 % for PL-utøverne. Svarprosenten må trolig ses i sammenheng med at undersøkelsen er omfattende og dessuten frivillig å gjennomføre. Det er grunn til å se nærmere på hva som kan gjøres for å øke svarprosenten etter neste OL/PL. I tillegg til svar fra utøverne, ble det gitt tilbakemelding fra 82 % av trenerne og sportssjefene som deltok i OL og 89 % av trenerne som var i PL. Noen sportssjefer har opplyst at de opplevde ikke å ha forutsetninger for å besvare spørsmålene, og at dette var årsaken til manglende tilbakemelding. Tallmaterialet må naturligvis vurderes i lys av svarprosenten, men undersøkelsen gir uansett nyttige svar om trenernes og utøvernes OL-erfaringer.

Norges målsetting var å ta 26 medaljer i OL og 6 medaljer i PL. For OL ble dette målet nøyaktig innfridd, mens det ble 4 medaljer i PL. Questback-rapporten bør sees i lys av måloppnåelsen, fordi både suksess og nederlag kan være egnet til påvirke de tilbakemeldinger og svar som gis. Suksess og nederlag kan også påvirke hvorvidt man velger å avgi svar eller ikke.

Rapporten presenterer de tilbakemeldinger som er gitt gjennom evalueringen, og kan gi grunnlag for videre analyser knyttet til hvordan OLT kan forbedre sitt arbeid med senere leker.

1.1 OL og Paralympics i Sotsji 2014 – bakgrunnsinformasjon

Blant OL-utøverne som besvarte evalueringen, oppgir 50 % at de hadde mål de ikke nådde, mens 32 % oppnådde sine målsetninger. 10 % oppgir at de deltok i OL for å lære, og 8 % oppgir ikke å ha et spesifikt mål for deltakelsen. Blant OL-utøverne oppgir videre 50 % at dette var deres første OL, 27 % at det var deres andre OL, mens 23 % hadde vært med i tre eller flere leker. Når det gjelder PL-utøverne, oppgir 44 % at de hadde mål de ikke nådde, mens 56 % oppgir at de nådde sine mål. Blant PL-utøverne rapporterte 55 % at dette var deres første PL, 10 % at det var deres andre, mens 35 % hadde vært med i tre eller flere leker.

Forut for lekene i Sotsji, deltok 85 % av OL-utøverne på én (eller begge) fellessamlingene, mens tallet for PL-utøverne var 56 %. 75 % av OL-utøverne mente at disse samlingene bidrar til kontakt og overføringer mellom idrettene. Under OL i London kom det frem at en del utøvere hadde følt et forventningspress som var forstyrrende (29 %). Under OL i Sotsji opplevde 25 % av utøverne det samme. Kun 6 % av PL-utøverne oppgir å ha opplevd et slikt press. En mulig årsak til dette, er at PL-utøverne normalt ikke har like stor pågang fra media.

1.2 Forberedelse til, og gjennomføring, av OL og Paralympics

Årets OL/PL var for langrenn og skiskyting et mesterskap som ble avvirket på relativt stor høyde (1400-1500 moh.) Dette gjorde at flere idretter kom til lekene rett fra høydeopphold. Olympiatoppen gjennomførte derfor ikke noen felles precamp i umiddelbar forkant av lekene.

Når det gjelder forhold knyttet til uttaket til lekene, var utøverne jevnt over fornøyd. 65-70 % oppgir at uttaket opplevdes som ryddig, og ga dem mulighet til å prestere optimalt. De som ikke er fornøyd med uttaket, synes generelt at uttaket kom for sent til å skape optimale forberedelser. Noen utøvere trekker også frem at uttakene som ble gjort underveis i mesterskapet var rotete og uforutsigbare. Én

utøver trekker frem at med så mange gode utøvere på laget, turte ikke vedkommende å legge ned planlagt trening før mesterskapet, siden vedkommende ikke følte seg trygg på å bli tatt ut. Noen kommenterer at kriteriene kan tydeliggjøres, slik at uttaksprosessen underveis i mesterskapet ikke skaper forstyrrelser i oppkjøringen.

1.3 Coaching Olympiatoppen

De fleste utøverne er godt fornøyd med oppfølgingen fra OLTs coacher. Av OL-utøverne oppgir 68 % at de er fornøyd, 30 % "verken/eller", og 2 % at de ikke er fornøyd. For PL-utøverne er 71 % fornøyd, 22 % "verken/eller", og 7 % ikke fornøyd. Trenere i OL er også relativt fornøyde med oppfølgingen fra OLT-coachene; 70 % er fornøyde, 24 % "verken/eller", mens 6 % var misfornøyde. Dette skiller seg noe fra trenerne i PL, hvor 71 % var fornøyde og 29 % var misfornøyde. De som er misfornøyde, oppgir at de ikke har noen coach, eller ikke har hatt kontakt med coachen.

Som det fremgår, er det noe sprik i tilbakemeldingene fra trenerne på coachenes oppfølging. De aller fleste skriver positivt rundt samarbeidet, og trekker blant annet frem at de blir utfordret, støttet og får i gang tankeprosesser som er positive i arbeidet med utøverne. Noen gir derimot uttrykk for at kontakten mellom treneren og coachen ikke fungerer så godt. Årsaker som fremheves er for dårlig innsikt i idretten, for liten kontakt eller uavklarte kommunikasjonsveier mellom coachen, treneren og utøveren.

De fleste kommentarene fra utøverne rundt coachenes oppfølging, går på at utøverne oppfatter at samhandlingen mellom deres treneren og coachen fungerte bra. Noen oppgir at de liker å bli utfordret av andre enn treneren, mens andre skriver at coachen var god til å koordinere, og sørge for at treneren og utøverne fikk tilgang på den kompetansen de trengte.

1.4 Treningsforberedelser

Av OL-utøverne oppgir 86 % at de har fått hjelp av Olympiatoppens treningsavdeling i Oslo, mens 11 % har fått oppfølging av OLT Midt-Norge og OLT Innlandet. 3 % har fått oppfølging fra OLT Vest, mens 6 % oppgir ikke å ha fått hjelp av OLTs treningsavdelinger. Utøverne er i stor grad fornøyd med kompetansen til treningsavdelingens ansatte. 95 % svarer at de er svært fornøyd med deres kompetanse, mens 59 % svarer at de er fornøyde på spørsmålet hvor tilfreds de er med treningsavdelingen bidrag i planleggingsprosessen. På siste spørsmål samsvarer utøvernes oppfatning med trenerens oppfatning (57 %).

PL-utøverne er i stor grad positive til bidraget fra treningsavdelingen ved OLT. Dette gjelder også OLTs regionale avdelinger. Én utøver etterlyser vilje fra sine egne trenere til å benytte seg av OLTs ressurser. De fleste har fått hjelp i Oslo (71 %), mens til sammen 6 utøvere har fått oppfølging fra OLTs regionale avdelinger; OLT Vest (2), OLT Midt-Norge (2) og OLT Innlandet (2). 24 % oppgir ikke å ha fått oppfølging av OLTs treningsavdeling. Når det gjelder trenerne, oppgir 86 % å ha fått bistand fra treningsavdelingen i Oslo, mens 43 % oppgir å ha blitt bistått av treningsavdelingen OLT Vest, 43 % av OLT Midt-Norge, og 14 % av OLT Innlandet.

Generelt svarer utøvere og trenere at de har gode treningsrutiner. Gledelig er det at OL-utøverne og -trenerne oppgir at de har gode rammevilkår for å trene og restituere seg godt etter trening. Sammenliknes OL og PL, ses imidlertid en markant forskjell i opplevelse av rammevilkår. Trenere og utøvere i PL oppgir at de verken har tilstrekkelig med tid eller økonomiske ressurser til å trene og hvile nok til å være optimalt forberedt. Sammenliknet med tidligere OL/PL, ser det ut som tendensen er positiv for OL-utøverne, men ikke for PL-utøverne. Et annet interessant aspekt er utøvere og treneres opplevelse av hvorvidt treningsplanene er godt utarbeidet. På spørsmålet: "Jeg har en

konkret årsplan med utviklingsområder og utviklingstrapp, ukeplaner, og konkrete treningsmål”, har OL- og PL-utøverne en vesentlig lavere score (6,4/10) sammenliknet med trenerne (8,3/10).

I treningsarbeidet er det 50,8 % av OL-utøverne og 83,3 % av PL-utøverne som oppgir å bruke OLTs treningsdagbok. Sammenliknet med utøverne som var med i OL i London i 2012, er andelen som benytter OLTs treningsdagbok vesentlig høyere blant utøverne som var med i Sotsji. 80,9 % av OL-utøverne og 77,9 % av PL-utøverne gjennomfører testing hos OLTs avdelinger for å kontrollere egen formutvikling gjennom treningsåret. Evalueringen skiller ikke mellom om testene ble gjennomført sentralt eller regionalt.

OLT og treningsavdelingen har lagt inn en ekstra innsats på å utvikle nye arbeidskravsanalyser for idrettene. Sammenliknet med sommeridrettene (OL i London), er treningsplanene i følge trenerne i stor grad utviklet på bakgrunn av arbeidskravene idretten stiller. 75 % av PL-trenerne og 71 % av OL-trenerne oppgir at det ligger en arbeidskravsanalyse til grunn for treningsplanene. Utøverne oppgir noe lavere prosent, men det er grunn til å tro at dette først og fremst skyldes at det er trenerne som utvikler utøvernes treningsplaner, og at de dermed også har bedre kjennskap til arbeidskravene idretten stiller.

1.5 Fagområde idrettsernæring

86 % av OL-utøverne og 20 % av PL-utøverne har benyttet seg av ernæringsavdelingens tjenester. OL-utøverne har fått hjelp til følgende: Kosthold i trening (81 %), kosthold i konkurranse (64 %), kosthold og ergogene stoffer (45 %), regulering av vekt/kroppssammensetning (42 %), klinisk ernæring (26 %) og forstyrret spiseatferd (2 %).

På spørsmål om hva som kan forbedres i arbeidet som ernæringsavdelingen utfører, sier mange utøvere at de allerede er godt fornøyd. Det som imidlertid går igjen flest ganger, er et ønske om at ernæringsavdelingen oftere er til stede på samlinger.

Når det gjelder OL-trenerne, gir mange tilbakemelding på at de har fått den hjelpen de har etterspurt, og er fornøyd. Samtidig er det flere trenere som ønsker seg mer regelmessig og tettere oppfølging av utøvere. Én trener påpeker at yngre utøvere må prioriteres for å få etablert sunne vaner tidlig.

1.6 Fagområde idrettspsykologi

Av utøverne som svarte på evalueringen, oppgir 74 % av OL-utøverne at de driver mental trening. For PL-utøverne er tallet 78 %. Majoriteten oppgir at de benytter fagpersoner fra OLT sentralt, men også fagpersoner fra OLTs regionale avdelinger blir benyttet. OLT Midt-Norge trekkes spesielt frem av enkelte trenere og utøvere. Utøverne oppgir at de jobber med blant annet å regulere spenningsnivå, visualisering, sette ord på utfordringer, samt konkurranseforberedelser. Både utøvere og trenere oppgir at de i stor grad er fornøyd med bidraget fra idrettspsykologiavdelingen. Noen utøvere savner imidlertid en større tilstedeværelse ute i felten over en lengre periode, mens enkelte trenere hadde sett det som positivt å bli mer involvert i denne delen av arbeidet med utøverne.

1.7 Pre-camp, reise, boliger og presse

Pre-campene var før lekene i Sotsji organisert av særforbundene, men mange av OLTs ansatte deltok på disse. Når det gjelder innkvartering under lekene, mener 74 % av OL-utøverne og 95 % av PL-utøverne at denne var optimal. Tallene er noe lavere for trenerne (67 % for OL-trenerne og 71 % for

PL-trenerne). Både trenere og utøvere er generelt positive til servicen og tilgjengeligheten på OL-kontoret, og oppgir at leirledelsen var tilgjengelig ved behov. På spørsmål om det var godt samhold i den norske troppen, mener mellom 80-90 % av alle utøvere og trenere (OL/PL) at dette var tilfellet.

Når det gjelder flyreisen for OL-trenere og -utøvere til Sotsji, og reisen fra flyplassen til leir, er alle i stor grad fornøyd (80-90 % er svært fornøyd). Bildet er imidlertid vesentlig dårligere for PL-utøverne, hvor kun 47 % er veldig fornøyd med flyreisen til og fra Sotsji. Årsaken til dette kommer ikke frem i undersøkelsen, men det kan henge sammen med at SAS og Det internasjonale skiforbundet (FIS) satte opp direkte charterfly til OL. Når det gjelder transporten under lekene, er utøverne mindre fornøyd enn trenerne; 71 % av utøverne er fornøyde, mens tallet for trenerne er 85 % (OL) og 100 % (PL).

På spørsmål rundt presseattachéenes tilgjengelighet, og på hvilken måte de styrte mediehåndteringen, er OL-trenerne og -utøverne, samt PL-utøverne samstemte; mellom 80 og 87 % (OL-utøverne) er enige i at dette ble godt håndtert. Bildet avviker hos PL-trenerne, hvor 57 % oppgir at dette ble håndtert på en god måte. Dette kan henge sammen med at det kun var én medieansvarlig i Paralympics, og han måtte prioritere sin tilstedeværelse der det var mest mediepågang. PL-trenernes tilbakemeldinger skiller seg også fra resten av trenerne og utøverne på spørsmålet om media opptrådte korrekt under mesterskapet – dog her i positiv retning. Mens 85 % av PL-trenerne mener at media opptrådte korrekt, har bare 47 % av OL-trenerne og PL-utøverne samme oppfatning. 61 % av OL-utøverne mener pressen opptrådte korrekt.

1.8 Utstyr og klær

Tilbakemeldingene på klespakken og logistikk rundt utdeling av denne, er relativt lik hos de fire grupperingene (70-90 % oppgir at de er godt fornøyd), med unntak for PL-trenerne hvor 28 % oppgir å være misfornøyd med logistikk og utdeling av utstyr. Sammenlignet med tidligere mesterskap, er det imidlertid påfallende at det er PL-utøverne som er mest fornøyd med klespakken (90 %).

1.9 Helseteamet

Tilbakemeldingene til helseteamet er i stor grad positive. Flere av OL-trenerne fremhever både lederskapet av helseteamet og at teamet «strakk seg langt» både på OLT før mesterskapet og under mesterskapet. Også PL-trenerne og -utøverne navngir flere i helseteamet, og er ubetinget positive til måten de jobbet på.

På spørsmål om i hvilken grad trenerne og utøverne var fornøyde med helseoppfølgingen før og under lekene, svarer mellom 78 % og 88 % av utøverne og trenerne at de er fornøyde. Det er heller ingen forskjell på tilfredsheten henholdsvis før og under lekene. For PL-trenerne og -utøverne er ikke bildet like entydig. PL-trenerne er fornøyde med helseoppfølgingen før og under lekene (henholdsvis 99 % og 100 %), mens tilsvarende tall for PL-utøverne var på henholdsvis 70 % og 68 %.

1.10 Oppsummering

OL-troppens resultatmål ble innfridd. 26 medaljer ble oppnådd, og dette korresponderte nøyaktig med det mål som var satt på forhånd. I PL ble det oppnådd 4 medaljer – to under målsetningen.

Gjennomgangen viser at det jevnt over er gitt gode tilbakemeldinger på OLTs forberedelser til, og gjennomføring av, lekene, og at alle avdelinger i OLT får positiv omtale. Overordnet viser gjennomgangen også at respondentene fra PL på flere punkter er mindre fornøyde enn respondentene fra OL.

Samlet sett gir evalueringen en rekke tilbakemeldinger med hensyn til hvilke deler av OLTs arbeid som har vært vellykket, og som kan videreføres, samt på hvilke punkter det er rom for forbedringer. Evalueringen synes derfor å gi et godt grunnlag for videre arbeid med å optimalisere OLTs planlegging og gjennomføring av olympiske og paralympiske leker.

2.0 Paralympics

Norge stilte med 31 utøvere og deltok i fem idretter: Langrenn (8), Skiskyting (2), Alpint (2), Rullestolcurling (5) og Kjelkehockey (16). 25 menn og 6 kvinner deltok for Norge, og halvparten av troppen var førstegangsdeltakere. Gjennomsnittsalderen for debutantene var 26 år, mens den var 38 år for de erfarne. Snittalder for troppen som helhet var 32 år.

Norge deltok i 26 medaljeøvelser, og tok 1 gull og 2 sølv i individuelle øvelser, samt 1 bronse i mixed-stafett langrenn. I tillegg ble det fire 4.-6. plasser og elleve 7.-12. plasser. Det gir en medaljeuttelling på 15 % av antall konkurranser Norge deltok i, og en resultatuttelling på 30% på 1.-6. plass og 73% innenfor 1.-12. plass.

Tabellen under viser resultatene i Sotsji, og utviklingen for de tre siste lekene.

Uttelling Paralympic VINTER	Antall Utøvere	Andel NYE utøvere	Medalje øvelser (norske)	Uttelling 1.-6. pl.	Uttelling 1.-3. pl.	Gull	Sølv	Bronse	4.-6. pl.
2006 Torino	29	20 %	20	55%	25%	1	1	3	6
2010 Vancouver	27	33 %	19	68%	32%	1	3	2	7
2010 Sotsji	31	50 %	24	30%	15%	1	2	1	4

2.1 Vurdering av prestasjonene

Målsettingen var å ta minimum seks medaljer, hvorav mer enn ett gull og én lagmedalje. En oppsummering av prestasjonene tilsier at målsettingen ikke ble nådd.

Norges kjelkehockeylandslag hadde halvparten av laget nytt siden Vancouver. Med fjerdeplass i Sotsji kan de være fornøyde, da målet var å kjempe om medalje. De tapte bronsekampen mot Canada, som de slo i bronsefinalen i Vancouver. Rullestolcurlerne hadde flere gode turneringsresultater før Sotsji, men fikk ikke ut potensialet sitt under lekene, og endte på en skuffende 7. plass.

Halvparten av langrennslaget på åtte var nye, lovende utøvere. Syv av åtte utøvere presterte topp 8. Det vitner om god utvikling i bredden, og lover godt for fremtiden.

Utviklingspotensialet generelt ligger i ytterligere tid til trening og kvalitet i treningen. Skimiljøet uttrykker i tilbakemeldingene ønske om bedre oppfølging på testing og spesifikk trening innen basis, styrke, teknikk og mental ressurser.

For utøvere som leverer fra 7. plass og dårligere, er oppsummeringen at disse kan utvikle både kvantiteten og kvaliteten i treningen. Det er et stort potensial i å utvikle mentale ferdigheter og tydeligere definere fokus- og utviklingsområder. Det er å bemerke at flere av disse er unge eller førstegangs-paralympiske utøvere med godt utviklingspotensial.

2.2 Rammebetingelser

De økonomiske rammene inn mot Sotsji var bedre enn foran Vancouver og de planlagte tiltakene kunne gjennomføres på en god måte. Rammene for støtteapparatet rapporteres som

tilfredsstillende, inkludert fellestjenester som leirledelse, lege, fysioterapeuter, idrettspsykolog og presseattaché.

Det synes å være en klar sammenheng mellom prestasjon og økonomiske rammer, sammen med et godt etablert og sammensveiset støtteapparat. Et utviklingsområde blir fortsatt å skape grunnlag for fulltidsengasjerte trenere, med større fokus på utvikling.

For at dette skal kunne realiseres må de økonomiske rammene økes betraktelig for satsingen på toppidrett for funksjonshemmede (TIF).

2.3 Helse

Helseforberedelsene opplevdes som gode.

Kjelkehockey og rullestolcurling delte to fysioterapeuter i Coastal Village. Langrenn og skiskyting hadde med lagets fysioterapeut i Nordic Village. I alpint inngikk den norske troppen i Mountain Village i «Five nations – One team». Her stilte Danmark med fysioterapeut for alle nordiske utøvere, hvor vi i bytte tilbød felles servicemann.

Det nordiske lege-samarbeidet fungerte ikke helt optimalt med tre leire, blant annet med ulike forventninger til hva leger skal gjøre. Det var god service på poliklinikkene, men noen språkproblemer, og mange papirer som måtte fylles ut for å få hjelp.

Fem utøvere krevde medisinsk oppfølging under lekene, og tre av disse måtte stå over konkurranser på grunn av skade/sykdom.

2.4 Presse

Presseattaché ble for første gang i Paralympics hentet fra NIF, avdeling for kommunikasjon og samfunnskontakt. En vesentlig hensikt var å styrke arbeidet i forberedelsesrollen, og legge til rette for å skape aktuelle mediasaker. Presseattachéen inngikk i presseattachéteamet for OL i forberedelsesfasen.

Ut fra forventningen om hvor medietrykket ville være størst, var presseattachéen innlosjert i Nordic Village med langrenn og skiskyting. Lagidrettene organiserte i hovedsak mediehandteringen i mixedsonen selv. Troppen var på tilbudssiden i forhold til å skape pressestoff hjemme. Det ble vesentlig mer oppfølging av lokale og regionale medier for presseattachéen enn antatt, særlig med troppen spredt på ulike bosteder. Det er grunn til å se på hvordan mediehenvendelser hjemmefra kan håndteres i fremtiden.

2.5 Leirledelse

Olympiatoppens modell med felles planlegging og samlinger for OL og Paralympics rapporteres å gi gode synergieffekter for Paralympicstroppen. Dette gjelder både rent administrativt, men også motivasjonsmessig og sosialt for alle parter.

Hovedledelsen for Paralympics var på tre personer, hver enkelt fungerende som leirsjefer i henholdsvis Coastal Village, Mountain Village og Nordic Village. Lagspill-coachen fulgte opp sine idretter i Coastal Cluster. Hver lagidrett hadde også en manager/lagleder. Det opplevdes hensiktsmessig med denne organiseringen. Samlet ga det god oversikt for alle, og fleksibel gjennomføring. Det er bygget et godt fundament for organisering av de kommende leker. Rapportene fra idrettene gir støtte til å konkludere tilfredshet.

3.0 Olympisk avdeling

3.1 Forberedelser

Olympisk avdeling har ansvar for planlegging og gjennomføring av De olympiske leker og Paralympics på alle områder som ikke er direkte sportslig relatert. Det vil si innenfor administrasjon, logistikk, reiseopplegg, innkvartering, kontakt med arrangør, IOC osv. Avdelingen er ansvarlig for Olympiatoppens OL-operasjon, og arbeidet er forankret i en prosjektgruppe bestående av toppidrettssjef, leder for olympisk avdeling, helsesjef, administrasjonssjef, leder for presseattachéteamet, sjefs-coachene mfl. Det ble gjennomført ti prosjektmøter i forberedelsesfasen, samt en rekke tilleggsmøter i interne grupper. Avdelingen vil understreke nødvendigheten av at alle ledere i nøkkelposisjoner knyttet til OL-planleggingen deltar på prosjektmøtene, spesielt det siste året.

Avdelingen påpeker at alle de ansvarlige i prosjektgruppen bør være tett knyttet til Olympiatoppen, for å ivareta løpende utfordringer, og være i løpende dialog med olympisk avdeling da det er særdeles mange detaljer og avklaringer som må gjøres kontinuerlig siste år av forberedelsesfasen. Fra olympisk avdeling er det ønskelig at det er en leder for helseteamet i hver leirenhet, og at vedkommende har både faglig og administrativt ansvar for sitt team.

Det ble gjennomført flere administrative planleggingsmøter med idrettene i forkant av lekene. Dette er avgjørende møter for planlegging og gjennomføring. Avdelingen vil understreke betydningen av god kommunikasjon mellom olympisk avdeling, sportssjefer, coacher og de aktuelle forbundene. Her oppleves det å være et forbedringspotensial.

Som vanlig ble det gjennomført én inspeksjonstur med særforbundene. Planlegging og gjennomføring av denne var god. Olympiatoppen gjennomfører inspeksjonstur med særforbundenes sportssjefer/landslagstrenerne 1-1,5 år tidligere enn andre nasjoner det er naturlig å sammenligne seg med. Det er både fordeler og ulemper med dette. Det kan være aktuelt å diskutere mer gunstig tidspunkt for inspeksjonstur med tanke på fremtidige OL.

I tillegg til inspeksjonsturen, var olympisk avdeling og toppidrettssjefen en rekke ganger på forberedelsesreiser til Sotsji. Representanter fra Ski 2014 var også i OL-byen gjentatte ganger, etter omfattende internasjonalt samarbeid for å få dette gjennomført. Arrangøren gjorde betydelige bestrebelser for at andre nasjoner ikke skulle få teste/trene i løypene/arenaene.

Olympisk avdeling hadde også ansvar for gjennomføring av OL-samlingene for utøvere og ledere. Disse er evaluert i questback-undersøkelsen, men avdelingen vil fremheve det gode samarbeidet mellom fag og administrasjon i planleggingen og gjennomføringen av samlingene.

3.2 Gjennomføring

Troppen var totalt på 269 personer, hvorav seks var i administrative funksjoner. Fire leirsjefer, en leirsjefassistent og en transport- og IT-ansvarlig. Den norske troppen har en svært liten administrativ bemanning under gjennomføringen, sammenlignet med andre nasjoner.

De ulike leirene fungerte bra hver for seg, med ulike idretter, ulike behov og ulike kulturer. Leirsjefene var valgt ut på bakgrunn av dette. Plassering av leirsjefene var basert på utfordringer rollen ville medføre, og hvilke persontyper som kunne fylle oppgavene på en god måte.

Mountain Village var ikke ferdig ved ankomst, det var støvete, og det oppstod gjentatte vannlekkasjer. Flere utøvere og ledere fikk allergiplager (støv og/eller pollen). Man burde vurdert å leie inn profesjonell vaskehjelp for å løse problemet, selv om renholdsansvaret ligger helt og fullt på arrangør. Det ble vasket kontinuerlig, men rent ble det ikke, hvilket dessverre er normalt i Olympic Villages. De fleste som bodde i Mountain Village hadde ikke vært i OL/bodd i en Olympic Village før, og mange etterlyste flere fellesrom og møbler, bedre renhold og flere fritidsaktiviteter.

De største utfordringene oppstod i tilknytning til «Smørehuset». Dette gjaldt både med tanke på å få huset klart i henhold til kontrakt med eieren, men også for drift og ledelse underveis. Ansvar for håndtering av disse utfordringene var ikke tydelig nok definert, og ledelsesstrukturen kunne vært bedre i denne sammenhengen.

Transportbehovet ble større enn forventet på grunn av transport av medaljevinnere/ledere/trenere på besøk hos TV2s kveldsstudio og Norway House, i tillegg til mattransport til alle leire. Transporten av gjester til TV 2 oppstod som en konsekvens av at arrangøren ikke aksepterte å kjøre medaljevinnerne til TV-studio etter premieutdelingene (omtales også under medieevalueringen). Det ble uforsvarlig lange dager for de frivillige sjåførene. Det hadde vært mulighet for flere biler og sjåfører fra arrangøren, men det var for sent å begynne med dette under gjennomføring.

4.0 Resultatanalyse for de norske prestasjonene i OL

Olympiatoppen har god tradisjon og erfaring med å involvere eksterne aktører i OL-evalueringene. I forbindelse med OL i London ble dekan og professor ved Universitetet i Agder, Kerry Stephen Seiler, invitert til å analysere de norske resultatene i et bredt, internasjonalt perspektiv. Seilers rapport bidro til å løfte innsikten og forståelsen av OL-resultatene i London, og ga nye og interessante perspektiver, som man ikke nødvendigvis kunne se uten å gå dypere inn i tallene og de bakenforliggende faktorene.

Med bakgrunn i de gode erfaringene og læringen knyttet til Seilers resultatanalyse etter London-OL, ble han også invitert til å gjøre en tilsvarende analyse etter Sotsji. Hans vinter-rapport fra Sotsji gir også nye perspektiver og interessante innspill for å se Norges prestasjoner i et større bilde. Kerry Stephen Seilers resultatanalyse fra OL i Sotsji presenteres her i sin helhet:

Analysis of the Norwegian results at the Sochi Winter Olympics, 2014

This analysis of the Norwegian Olympic Team performance at the Sochi, 2014 Winter Olympic Games (WOG) builds on previous analyses of the Vancouver Olympics results in 2010 and the 2012 London Summer Olympics results. Therefore argumentation for the approach will not be repeated here.

Important background trends

Interpreting the Norwegian medal count at Sochi correctly requires some important context. For example, one very important development is the overall dramatic increase in the number of WOG medal events (Figure 1). At the Sochi Olympics 98 events were contested, compared to 61 events 20 years earlier in Lillehammer.

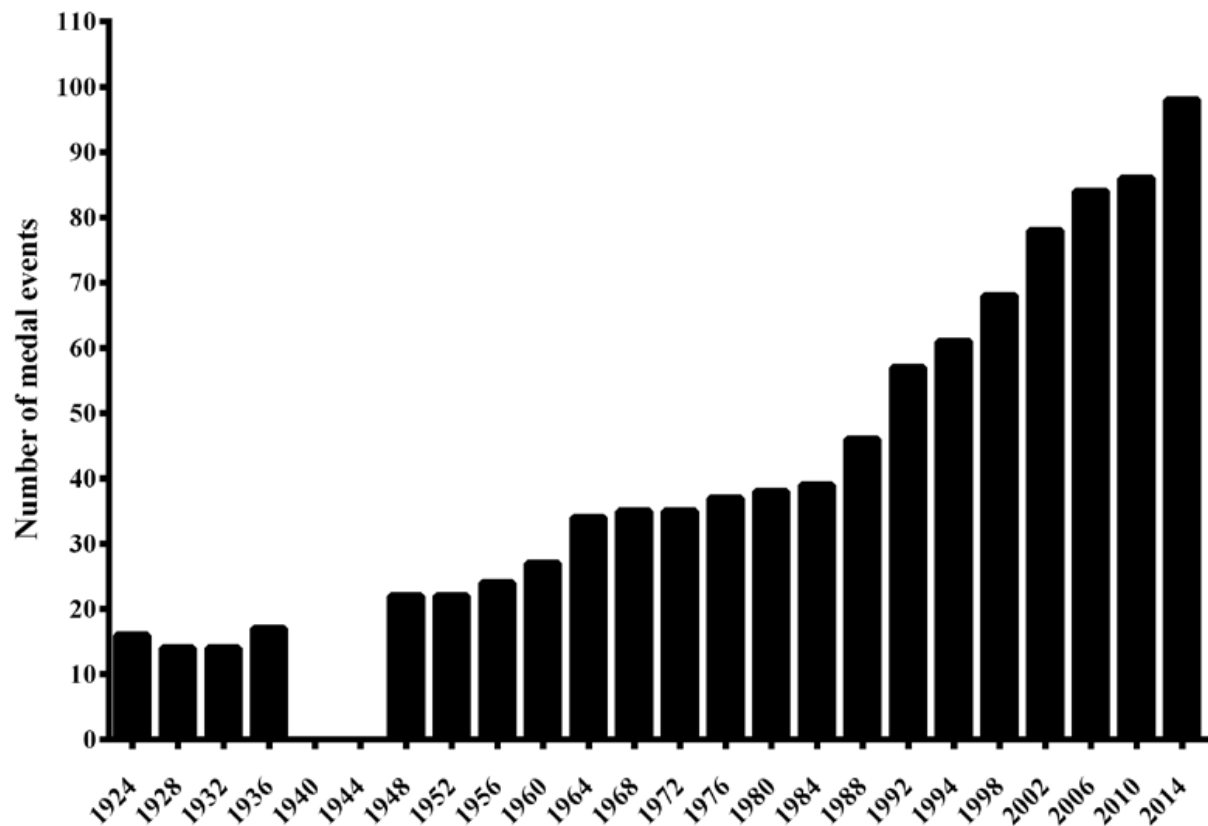

Figure 1. Medal event evolution over history of Winter Olympic Games, 1924-2014.

The increase in medal events is not an expansion of the existing sports profile, but a directional shift that has significant implications for Norway's position as leading winter sport nation. Much of this expansion in medal events is due to the inclusion of acrobatic, judged events that are highly TV friendly and attract large international television audiences. Twenty gold medals were contested in freestyle and snowboard events at Sochi, compared to 4 freestyle events in Lillehammer, 1994. Some of the event expansion is due to gender equalization of the event menu. In addition, several existing disciplines have undergone dramatic changes over this time frame, for example moving towards more mass-start and short duration events within the traditional endurance disciplines. At the same time, there has been a clear professionalization of top sport internationally; more nations develop and support their Olympic talent with a well-staffed and well-funded elite sport support system. A consequence of this is that the distribution of Olympic medals across countries has flattened somewhat. Despite their outstanding support structures, the trend is that the very best winter sports nations are winning a smaller percentage of this increasing number of total medals with a resulting redistribution across more nations. This equates to greater overall competitiveness among competing countries (Figure 2).

Figure 2. Percentage of all Winter Olympic medals won by top 3 countries, 1984-2014.

The Norwegian Results: *Status quo* so far despite a changing playing field

With more Winter Olympic medals to be won over a broader spectrum of events, but also more nations successfully competing for those medals, perhaps the most realistic goal for Norway over the coming years would be to maintain a stable level of performance in terms of absolute medal count. That is actually exactly what we see (Figure 3); Norway has won between 19 and 26 medals at each of the last 7 WOG, with no trend upward or downward. This stability in medal performance has occurred during a period where we have had a 70% increase in contested events. To put this overall team performance in context, we have to surround these data with those from other top winter sports nations (Figure 4).

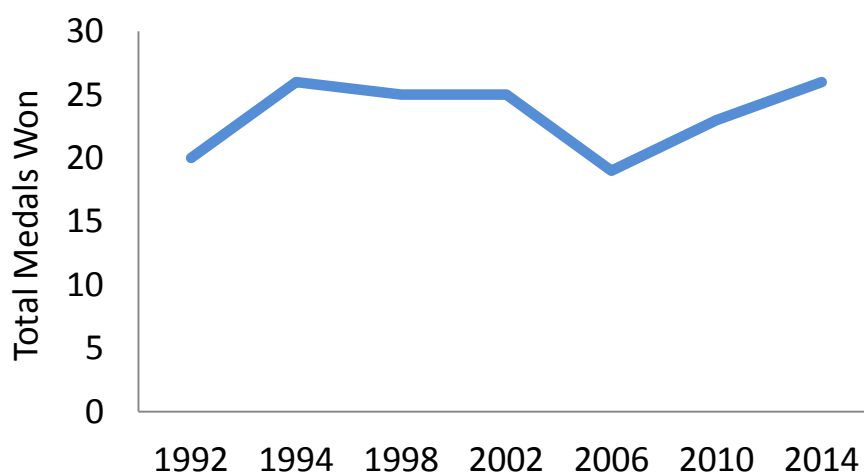

Figure 3. Winter Olympic medals won by Norway from 1992-2014

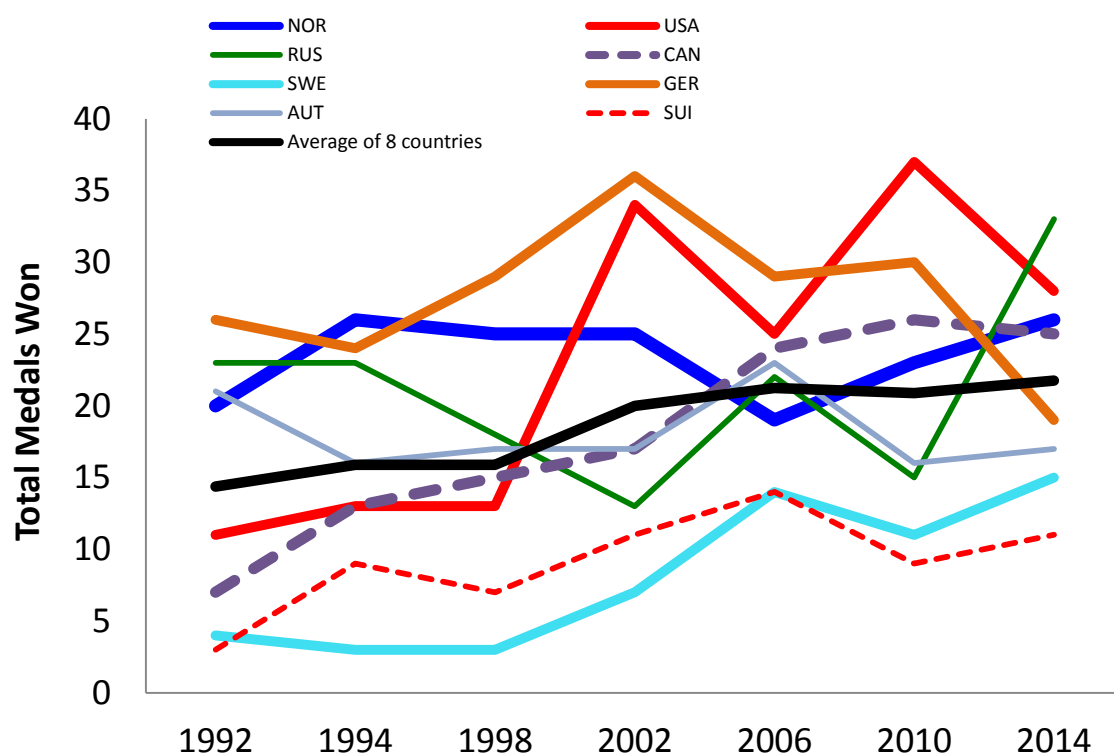

Figure 4. Winter Olympic medals won by a sample of 8 top winter sport nations

There are several interesting stories within the historical lines in Figure 4. Predictably, the overall trend (black line in Figure 4) is that the top winter nations are winning more medals because there are more medals to win and the best nations are well positioned to build on their existing talent development and support structures. However, the 57% increase in average number of medals won by these top winter sport nations has not quite kept pace with the >70% increase in medal events since 1992, demonstrating that the medals are being spread even deeper down the list of nations.

Canada (purple hashed line) has become a Winter Olympic power over the last 20 years, with steady growth in medal production peaking at Vancouver and maintained at Sochi. Their rise has been slower than the Norwegian rise after 1988, but their medals are spread over a broader sports base. Canada has profited from the event expansion in freestyle and snowboard sports. The USA is strong but rather inconsistent, and has profited most of all countries from the addition of numerous X Games type events. Russia has shown varying results along with Germany and these countries actually seem to mirror each other: great Olympic Games for Germany are matched by relatively poorer results for Russia, and visa versa. Some of the Russian success at Sochi (5 golds, one bronze) was achieved through “passport swapping” of athletes developed in South Korea and the USA, in short track and snowboard events where Russia has had little success previously.

Sweden has become stronger; most of their increasing medal count has come from a resurgent XC ski program that competes directly with Norway’s XC hegemony. Norway and Austria are distinguished in this elite group of winter sport nations by *stability*. As countries, they have the smallest variation in medal performance over the last 7 Olympics. The countries that are most directly competitive with Norway’s own medal profile, based on sports strength and developmental trends, are Sweden (XC skiing), Austria (alpine, Nordic combined, ski jumping) and Russia (XC skiing)

and biathlon). After decades of competitiveness and multiple medals, Norway has lost position in speed skating and has only won 1 medal in this sport in the last 3 Olympic Games. Thus, the dominance of Netherlands at Sochi in speed skating had no real impact on the Norwegian medal count.

Another way to examine the medal trends is to express each country's result as a percentage of the medals available. This approach accounts for the dramatic increase in events contested in the Winter Olympics since 1992, from 57 to 98. This sample of 8 top winter sport nations as a group has maintained a similar medal percentage (black line in Figure 5), but there is an internal redistribution within this group, resulting in less variation in medal counts among the top 8-10 nations. This development is surely seen by the IOC as a sign of health and profitability for the Winter Olympics as an international sporting event. Figure 5 also suggests that Norway's "peak" as a Winter Olympics power was in 1994, when it won over 14% of all medals contested in the Lillehammer Games. Since 2006, the Norwegian share of all medals contested has averaged about 8%. The predictable host nation effect is also seen in the peak results of the USA, Canada, and Russia the year of their hosting the Games. This effect may be less evident in 2018 because of South Korea's narrow concentration of "power" within the skating events (short track, speed skating, figure skating). Therefore, the host nation effect should have little impact on the Norwegian results in 2018.

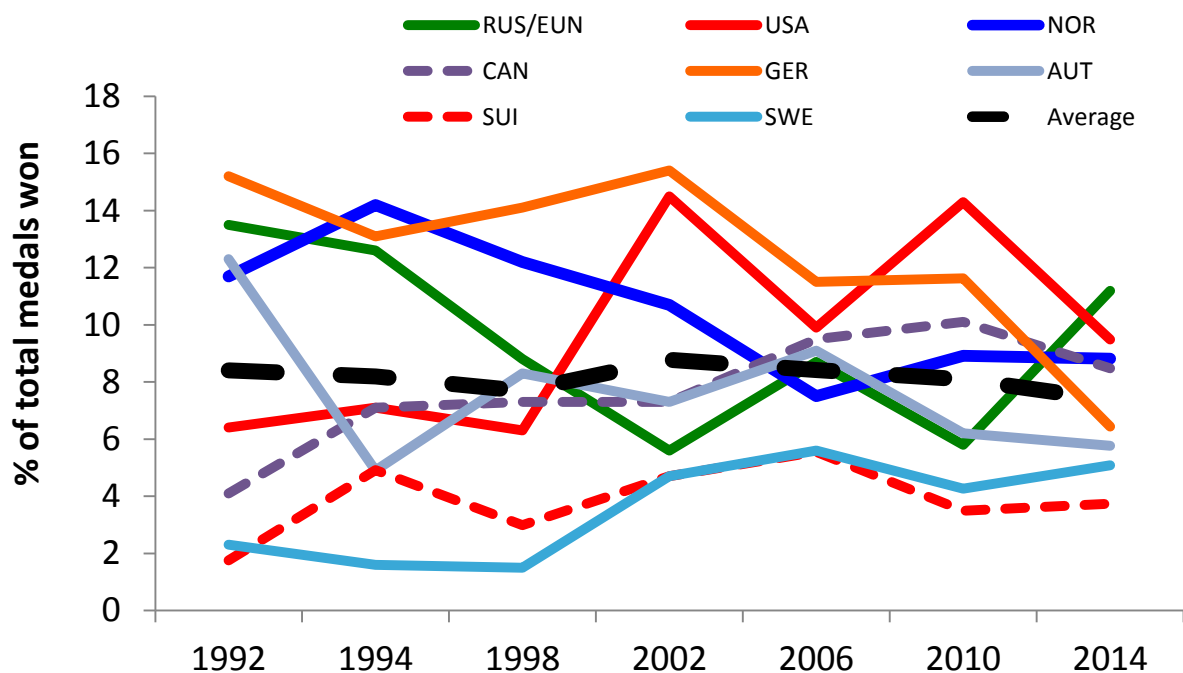

Figure 5. Relative medal performance, corrected for total medals awarded, 1992-2014.

Winter Olympic power concentrations across sports 2006-2014

While the general trend of a flattened distribution of medals among the very best winter sport nations holds when all medals are tallied, as Table 1 below shows, there are clear concentrations of power within specific sports. Two or three dominant countries can be identified in most of the winter Olympic sports. In the table below, I have combined luge, bobsled, and skeleton into one “sliding sports” category. Short track speed skating, long track speed skating, Nordic combined, and XC are all strongly dominated by 2-3 countries. The Netherlands and South Korea are included in the table due to their extreme dominance of speed skating and short track speed skating respectively. Though fewer medals are available, both ice hockey and curling are heavily dominated by a few countries. Over the last 3 Olympics, Norway has won 26% of all potential medals when combining XC, biathlon, and Nordic combined, after adjustment for relays and team events. For Norway, ~70% of its medal production is accounted for by these 3 “XC skiing” sports, and this ratio seems unlikely to change. Over the last 3 Olympic Games, Norway has also been one the second tier of alpine nations, after dominant Austria and USA. This high position is limited so far to the men’s side as Norway has not won an Olympic medal in women’s alpine skiing since the sport was first added to the WOG in 1936, when Laila Schou Nielsen won a bronze.

Table 1. Medals won by top winter sport nations, WOG 2006-2014.

	Snowboard	Biathlon	Ski Jumping	Alpine skiing	Short Track Speed Skating	Freestyle	XC skiing	3 Sliding sports	Figure Skating	Curling	Nordic Combined	Speed skating	Ice Hockey
Canada	6	0	0	1	12	13	2	9	6	6	0	15	5
Russia	5	13	0	0	5	2	16	10	11	0	0	8	0
USA	17	0	0	15	10	12	0	10	6	1	4	11	4
Germany	3	18	3	6	0	0	10	22	2	0	7	7	0
Norway	2	17	6	8	0	3	24	0	0	1	6	1	0
Sweden	0	3	0	6	0	1	23	0	0	3	0	0	4
Austria	5	4	8	27	0	1	1	4	0	0	6	0	0
Switzerland	8	1	2	9	0	2	3	5	1	2	0	0	1
France	6	14	1	4	0	7	2	0	0	0	1	0	0
Netherlands	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	39	0
South Korea	0	0	0	0	23	0	0	0	2	0	0	8	0
% of all possible medals won by Top 3 countries	30/66 45%	49/93 53%	17/30 57%	51/90 57%	45/72 63%	32/60 53%	63/108 58%	42/75 56%	23/37 62%	11/18 61%	19/27 70%	65/108 60%	14/18 77%

In the next figure, I have evaluated the medal concentration of each of these top winter nations, expressed as the percentage of total medals accounted for by each nation’s best 2 sports based on the last 3 WOG. The number in parentheses above the columns is the total number of medals won, 2006-2014. Combining total medals and diversity of medal sports, I have assigned each nation a color from green (high medal production, high diversity of medal sports), to red (lower medal

production, highly dependent on 1 sport). This color coding is a form of health prognosis for future medal potential based on results of the least 3 Olympics. For the USA, with the clearly best medal performance, and a broad diversity of medal sports, the future looks good. The Netherlands are not really a winter sport nation, but a speed skating nation. Their performance will likely regress back towards the mean, unless the entire international speed skating ecosystem collapses due to the Dutch resource dominance in the sport. Together, USA, Canada, and Germany are the upper tier nations. Norway sits somewhat between the first and second tier of winter nations, with high total medal production, but also high concentration of medal chances around XC skiing and biathlon. Sweden has made large gains, but these gains are highly concentrated within XC and women's alpine skiing. Switzerland has had a healthy development with medal potential in numerous sports. If size of winter athlete talent pool is accounted for, the Norwegian WOG results remain exceptional, but the table below is based only on total medal counts. Like Netherlands, South Korea is more of a skating nation than a winter sport nation, with dominance in short track speed skating.

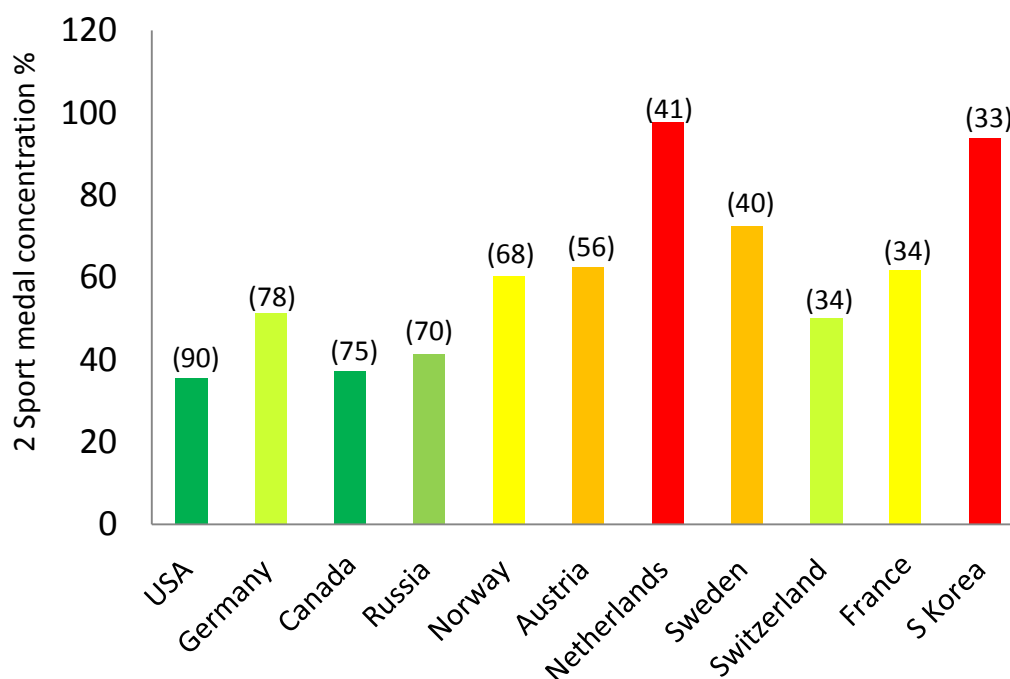

Figure 6. Medal performance and concentration assessment of top WOG nations. Numbers in parentheses above bars are medals won 2006-2014.

Gender Balance in medal performance

Historically, males have won the large majority of Norway's Olympic medals. Over the long history of the Winter Olympics, this is understandable because of the male biased distribution of medal events. Between 1952 and 1988, eighty-six of 98 Norwegian Olympic medals were won by males. Between 1992 and 2010, the imbalance has improved somewhat, but 78% of Norway's 138 medals during this time were won by males (Figure 6). This is an imbalance that Norwegian sport governing

bodies and Olympiatoppen have made considerable efforts to improve, through recruitment efforts and specialized support of talented female athletes across disciplines.

With this background, the 2014 Olympics were historic for Norway as they were the first Olympic Games where an even distribution in medals was achieved for males and females. This was due to both Norway achieving the *highest* number of medals won by female athletes in any Winter Olympic Games (13), and the *lowest* number of medals won by male Norwegian athletes since 1988 (13). The 13 medals won by female athletes at Sochi nearly doubled the previous record of 7 medals. In addition to maintaining the international gains made in XC skiing and biathlon in recent years, Norway's support and development of top female performers in sports like alpine skiing, snowboarding, and freestyle will likely be a potential "growth area" for Norwegian medal potential.

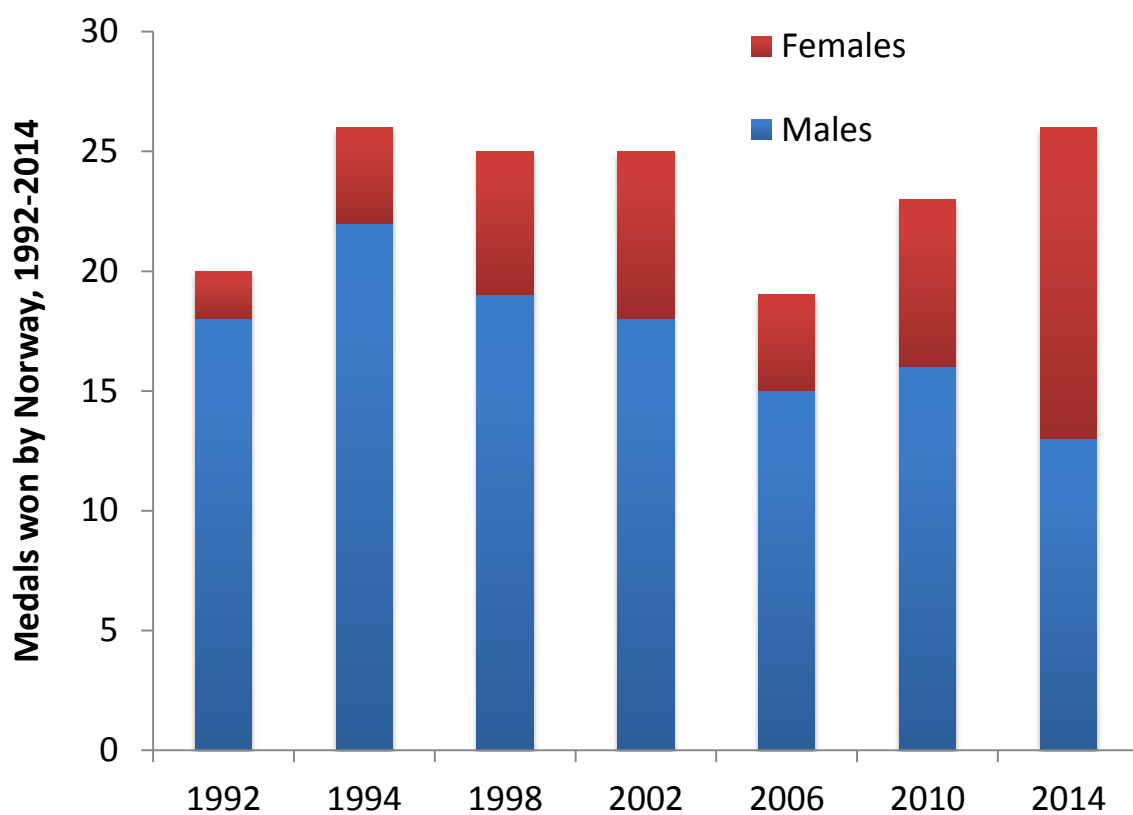

Figure 6. Gender distribution of medals won by Norway, 1992-2014

Sochi Games Results

Table 2 presents a summary of all top 10 placements by the Top 10 medal winning nations at Sochi. Whether measuring points per athlete (based on 10 points for first down to 1 point for 10th place), as medal conversion relative to top 10 placements, or as athletes competing per medal, Norway came out highly ranked relative to this list of other top nations. Only the Netherlands showed better overall team performance than Norway, thanks to their historically unprecedented dominance of speed skating in 2014.

Table 2. Top 10 Points table for a sample of nations, Sochi 2014*

Placement	RUS	USA	NOR	CAN	GER	AUT	SWZ	FRA	NED	SWE
Gold	13	9	11	10	8	4	6	4	8	2
Silver	11	7	5	10	6	8	3	4	7	7
Bronze	9	12	10	5	5	5	2	7	9	6
4th	8	9	11	6	11	4	4	5	4	2
5th	13	4	7	7	3	6	4	2	4	4
6th	7	11	6	5	10	3	2	6	4	5
7th	7	8	6	8	4	7	7	5	0	5
8th	4	12	4	5	13	7	7	5	3	2
9th	9	10	8	10	6	5	9	2	0	3
10th	2	8	5	7	8	5	6	6	3	4
Athletes competing	236	230	134	221	153	130	168	105	41	106
Total top 10 placements	83	90	73	73	74	54	50	46	42	40
Total points	530	487	441	431	394	295	238	254	299	230
Points per athlete	2,35	2,12	3,29	1,87	2,58	2,27	1,42	2,42	7,29	2,17
* Medal conversion (%)	40	31	36	34	26	32	22	33	57	38
* Athletes competing/ medals won	7,15	8,21	5,15	8,84	8,05	7,65	15,27	7,00	1,71	7,07

* Source of placement data: <http://www.zeit.de/sport/2014-02/olympic-medal-table-nations>

It is perhaps ironic that the more a single nation dominates an Olympic sport, the less interesting the sport becomes for the rest of the world. Speed skating was weakened as an international sport by the absolute dominance of Dutch skaters. Speed skating was not “competitive” at Sochi. Explanations for why the Dutch suddenly blanketed the podium, with athletes from all of their 5 professional teams “peaking” at the same time, while other traditionally strong speed skating nations like Canada and the USA underperformed, are unclear. But, the results inspired me to try to objectify the concept of Olympic sport *competitiveness*. I define *competitiveness* as a measure of the uncertainty of outcome due to the presence of multiple potential winners. For the IOC and for TV viewers that the IOC chases, competitiveness is a good thing. Using a retrospective approach, highly competitive disciplines would be marked by a wide distribution of medals over multiple countries. As we have previously seen, most Olympic sports have 2-3 nations that battle for the largest share of the medals. So, I created a mathematical index based on a comparison of 1) how well other nations compete with the “top 2” for medals, 2) how evenly gold medals are distributed, 3) country 1 vs country 2 medal balance, and 4) how many different countries win medals in total. Finally, results are scaled across sport disciplines for number of medals contested. The actual medal results for the least competitive and most competitive disciplines in 2014 are presented in Tables 3 and 4 respectively to visualize the data used to form a one number index.

Competitiveness Index = (# medals won by countries ranked 3rd and beyond- #medals won by countries 1 and 2) + (golds won by countries 3rd and beyond minus golds won by top 2) + (medals won

by #2 minus medals won by #1) + (total countries winning medals beyond top 2) * maximum medal events contested in sport (36)/medal events in sport analyzed (36).

Table 3. Speedskating medal results, Sochi 2014

Country	Gold	Silver	Bronze	Total
Netherlands	8	7	8	23
Poland	1	1	1	3
Czech Republic	1	1	0	2
Korea	1	1	0	2
China	1	0	0	1
Russian Fed.	0	1	2	3
Canada	0	1	1	2
Norway	0	0	0	0
USA	0	0	0	0
Competitiveness				
Index		-37		

Table 4. Snowboard medal results, Sochi 2014

Country	Gold	Silver	Bronze	Total
United States	3	0	2	5
Russian Fed.	2	1	1	4
Switzerland	2	1	0	3
Austria	1	0	1	2
France	1	0	1	2
Czech Republic	1	0	0	1
Japan	0	2	1	3
Canada	0	1	1	2
Germany	0	1	1	2
Slovenia	0	1	1	2
Australia	0	1	0	1
Finland	0	1	0	1
Norway	0	1	0	1
Great Britain	0	0	1	1
Competitiveness				
Index		+27,6		

Figure 6 shows the resulting *Competitiveness Index* for the different sports at the 2014 Games, with positive index values indicating strong competitiveness, and negative numbers indicating lack of competitiveness for medals among different countries. Numbers above the bars are Norwegian medals won. Predictably, in 2014, speed skating was the least competitive sport discipline. Snowboard was the most competitive, and is the only sport where the top 3 nations have not won >50% of all medals over the last 3 Olympics. It is positive to note that Norway won a large share of its total medals in sports with a high competitiveness Index (biathlon, alpine, snowboard, ski jumping). Cross country skiing was dominated by Norway and Sweden together and came out less

competitive in 2014 than in 2006 or 2010 (CI = +22 in 2006, +7 in 2010, and -3 in 2014). When Norway has done best in XC, the medals have not been spread among very many other nations. Perhaps it was not such a bad thing that the Norwegian waxing team had some difficulties. A “Dutch-like” dominance of the XC medal count would be destructive for international television revenues for FIS. Biathlon again demonstrated a healthy international ecosystem with numerous countries winning medals and no one country taking too many gold medals.

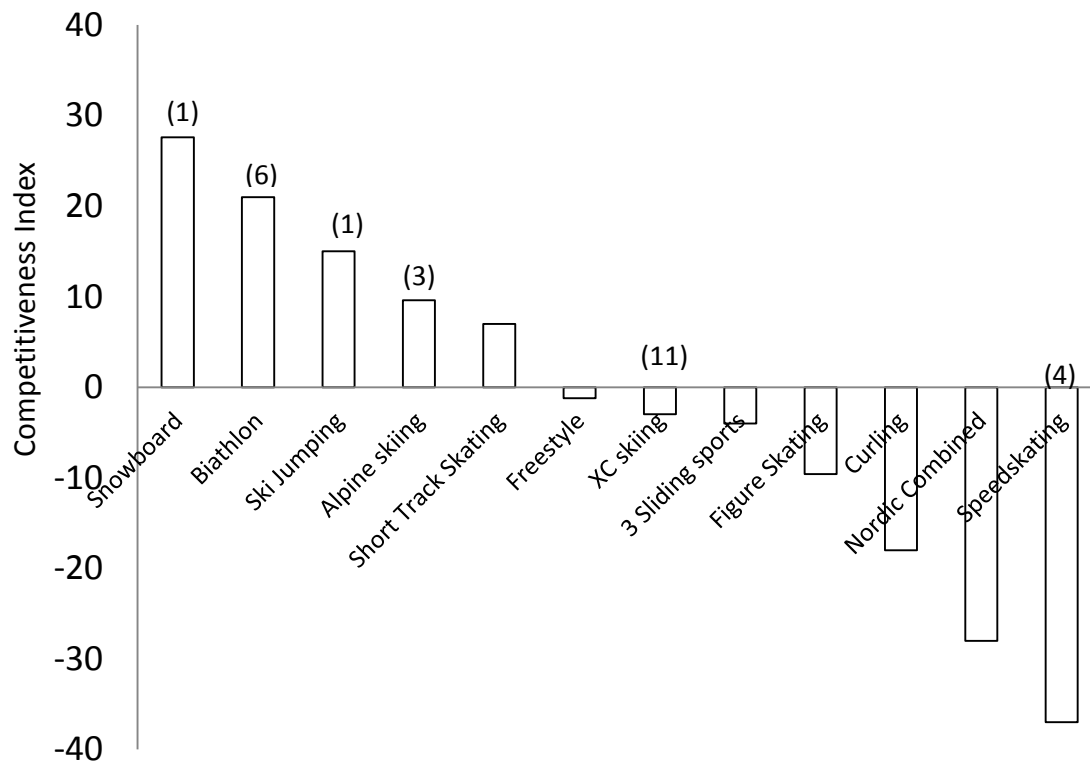

Figure 6. Competitive index calculated for the Olympic Sports at Sochi, 2014. Ice hockey is not included. Luge, Bobsled, and skeleton results are combined.

Winter Olympic event menu 2018-2022?

The IOC has responded to international development in sports television and the emergence of the “X games sports” with a 20-year period of sport expansion in the Winter Olympic menu. The primary areas of growth have been snowboard and freestyle skiing, as well as addition of female counterparts to several events formerly only held for males. Governing bodies of XC and biathlon have made their respective sports more spectator-friendly by adopting mass starts and shorter events. Particularly within XC, the last 20 years have been extremely dynamic and the old sport has taken on new dimensions. Moving forward to 2018 and 2022, it appears that this expansion phase has peaked and few new events are likely. Snowboarding and freestyle skiing appears to be saturated, with only some discussion of a new big air event in snowboarding. A team alpine event is under discussion, and could appear in 2018, as it would not involve an expansion in the number of athletes or addition of a new sport. Nordic combined is the only remaining male-only sport discipline, but inclusion of females depends on ski jumping recruitment to a sufficiently robust international pool of female athletes that can combine the two disciplines. There is also some discussion of a mixed event in ski jumping. There does not appear to be anything new on the event

horizon that would require a significant change in resource distribution or strategy by the Norwegian Olympic Federation. The coming Olympics are likely to be marked by consolidation around the existing event menu, with a few new events generally integrated into the existing athlete quotas.

5.0 Coachgruppen

5.1 Ansvarsområde

OLT-coachen er primærkontakten mellom den enkelte idrett og Olympiatoppen, og sikrer kontinuitet i oppfølgingen av den enkelte idrett, både når det gjelder kontakt med forbundsledelsen og utviklingsarbeid i de landslag som er kvalifisert for samarbeid med Olympiatoppen. Coachens arbeidsoppgaver innebærer følgende:

- Ha 4-elements-modellen som utgangspunkt for arbeidet:
Målprosesser – organisering – trening – utvikling av prestasjonskultur
- Sparre, utfordre, støtte sportssjef/landslagssjef/trenerteam i helhetlig prestasjonsutvikling og ledelse av utøvere/lag, trigge konkurransefortrinn
- Se og følge opp landslagsledelse i samlings- og konkurranseaktivitet
- Følge opp, utfordre og støtte det aktuelle forbund i organisering, tilrettelegging og optimalisering for toppidrettssatsing
- Stimulere og utfordre landslagssjef og øvrig lederteam til egenutvikling, øke handlingskompetanse i praksis
- Samarbeid med aktuelle OLT- fagressurser for optimalisering av treningskvalitet og prestasjonsutvikling gjennom faglige diskusjoner, implementering av kompetanse og kunnskap, økt kvalitet i treningsprosesser, tverrfaglig samarbeid/innsats.
- Ha tett dialog med Olympisk avdeling vedrørende tilrettelegging rundt OL/PL-deltakelse

Det kan være nyttig å påpeke at coach-gruppen representerer forskjellige personligheter, ulik utdanningsbakgrunn og varierende realkompetanse fra toppidretten. Alt dette gjør at hver enkelt løser coachrollen på en personlig måte, og gjerne annerledes enn kollegene. Coachene som gruppe inviterer til at øvrig kompetanse i Olympiatoppen bidrar til å utvikle gruppen, og bidrar til hensiktsmessige arbeidsformer.

5.2 Forberedelser til Sotsji i samarbeid med idrettene

Coachene erfarer at det er store forskjeller i treningskultur i de ulike landslagene. Dette medfører ulike fokusområder fra idrett til idrett, for den enkelte coach, og for coachgruppen totalt. God dialog og godt samarbeid med sportssjefer/landslagssjefer har preget forberedelsene. Samarbeidet har utviklet åpenhet og tillit i de fleste miljøene, men det er fortsatt utfordrende å få dette samarbeidet godt og hensiktsmessig i alle lagene. Det kan være at coachen har for mange idretter å følge opp, og dermed blir tiden for knapp. Det kan være aktuelt å skifte coach, som en mulighet for å skape bedre utvikling for en idrett. Disse vurderinger gjøres med tanke på forbedringer i det videre arbeidet.

Gjennom tett oppfølging blir det tydelig at idrettene har svært ulike behov. Flere idretter er gode i målsettingsprosesser, og til å definere fokusområder og prioriterte utviklingsoppgaver. Både de oppgaver som de fullt og helt håndterer selv, og konkrete områder/fag de gjerne ønsker tilgang på hos OLT. Fortsatt er det viktig at coachene utfordrer og bidrar til økt refleksjon i arbeidet. Andre idretter er mer upresise og diffuse, og trenger god sparring for å målrette treningsprosessen og prestasjonskulturen i laget.

I de beste miljøene defineres utviklingsoppgaver og prioriteringer godt, og gjennomføringsevnen er meget bra. Arbeidsprosesser og avtaler følges godt opp i nært samarbeid, noe som også gir prestasjonsutvikling og tellende resultat. Andre idretter blir aktivt med i utvikling av fokusområder

og utviklingsoppgaver med intensjon om gode trenings- og arbeidsprosesser, men så blir ikke prosessen god nok. Her bør coachene være tettere på, og stille større krav til forpliktelse og kvalitet.

Videre er det nødvendig å følge opp landslagssjefer/landslagstrenerne i enda større grad i forhold til deltakelse i treningsprosesser på OLT, hvor treningsavdelingens fagpersoner leder treningene. Dette for å unngå at det skapes en mentalitet for å «sette bort» arbeidet. Både utøverne og deres trenere kan ta med seg læring fra disse treningene inn i sine landslagsmiljø, både til nytte for flere, og til kvalitetsheving i det videre treningsarbeidet.

5.2.1 Forberedelser i samarbeid med fagavdelingen

Samarbeidet med kompetansepersonene i fagavdelingen oppleves svært målrettet. Olympiatoppens fagfolk fremstår faglig sterke, med et glødende engasjement, og de er svært løsningsorienterte.

Gjennom evaluerings- og oppstartsmøter har Olympiatoppen blitt bedre i både det helhetlige arbeidet inn i den enkelte idrett, og mer konkrete i det tverrfaglige arbeidet inn i treningsprosessen til den enkelte utøver. Her er det fortsatt mer å hente gjennom enda tettere dialog med landslagstrenerne/trenerteamene og utøvere. Coachene erfarer at de beste prosessene oppstår der trenere/utøvere blir tydelige i konkretiseringen av kompetansebehovet. Coachene kan ytterligere øke oppmerksomheten i dette arbeidet i tett dialog med ulike fagressurser.

Både planlagte oppfølgingsmøter og jevnlig kontakt mellom coachene og aktuelle fagpersoner har gitt bedring i arbeidet. Fortsatt opplever vi at denne kommunikasjonen kan forbedres, begge veier, til beste for utøvere/landslagene Olympiatoppen jobber med.

Coachene ser at det kan være en utfordring for OLTs fagpersonell å holde OLT-rollen tydelig og uavhengig, og unngå å bli en del av særidrettens lederteam på denne idrettens premisser. Det er også en utfordring å sørge for at leveransene ikke blir mer omfattende enn nødvendig for å oppnå den ønskede effekten på kvaliteten på treningsarbeidet.

Regionale avdelinger har også vært verdifulle for noen landslag/utøvere i forberedelsesfasen, med noen utfordringer rundt samarbeidsavklaringer. Dette bedret seg gjennom tydelighet i plassering av fagansvaret sentralt for det enkelte fag.

5.2.2 Forberedelser i samarbeid med olympisk avdeling

Coachene opplever olympisk avdeling som samarbeidsvillig, og med stor interesse for å bidra i alle situasjoner for at idrettene skal få optimale rammebetingelser og hensiktsmessige løsninger. Det meste av dialogen går direkte mellom olympisk avdeling og aktuelle kontaktpersoner i idrettene, sportssjef/landslagssjef/teamadministrator. I den sammenheng, kan coachene og avdelingen ha noe mer kommunikasjon i forhold det er naturlig at coachene kan følge opp, og i blant avlaste olympisk avdeling med. Dette gjelder ikke minst under selve gjennomføringen, der coachene opplever at leirsjefer har omfattende og krevende lange arbeidsdager.

5.2.3 Forberedelser i samarbeid med presseattachéene

Coach-gruppen hadde gode erfaringer med å bruke tid i forkant sammen med presseattachéene i de idrettene som skulle følges opp i Sotsji. Gruppen erfarte ett enkelttilfelle med en situasjon hvor idrett ønsket å benytte egen presseattaché, men hvor Olympiatoppen på faglig grunnlag prioriterte forbundets kommunikasjonssjef i rollen. Det er behov for noe mer systematisk forberedelse/medietrening for enkelte idretter som har lite medietrykk på seg utenom OL/PL, gjerne i samspill med coachene. Det er også viktig å gi medietrening til aktuelle fagressurser/ledere som kommer i situasjoner hvor deres rolle blir sentral for informasjon/oppmærksomhet.

5.3 Gjennomføring av OL /PL i samarbeid med idrettene

Coachene opplever god nytte av å være tilstede og utfordre i mesterskap, og erfare på nært hold hvordan den krevende konkurransesituasjonen er, og håndteres av alle involverte. Gjennom denne observasjonen og deltakelsen, øker innsikten, og bedrer forutsetningene for videre diskusjoner for prestasjonsutvikling.

Det er ulikt fra idrett til idrett hvilket oppfølgings- og sparringsbehov de har underveis i mesterskapet. Det kommer også an på hvilke situasjoner som oppstår både av sportslig og utenomsportslig karakter. Håndtering av dødsfall i nærmeste familie for en av langrennsløperne, smøreproblemer og sykdom på hjemmebane for en leder, er eksempler på situasjoner hvor coachene bidro med støtte og løsninger sammen med de aktuelle landslagsteamene. Avklaringer om samarbeidet og roller mellom den enkelte idrett og coachen oppleves som positivt der det er tydelig. Slike avklaringer kan i noen tilfeller bli bedre. Gjennomføringen av OL/PL oppleves fra coachrollen gjennomgående veldig bra i samspill med alle aktører, både ledere og utøvere.

5.3.1 Gjennomføring i samarbeid med fag

Gruppen har gjennomgående svært positive erfaringer med fagressurser som bidro under gjennomføringen. Arbeidsprosesser som var gode i forberedelsesfasen med mentale ressurser, ble fulgt opp etter behov både i OL og i PL. I tillegg til mentale ressurser, var ernæringsressursen nyttig og viktig. Coachene ble utfordret på policy rundt akkrediteringer og personellressurser for gjennomføring av OL, en utfordring og diskusjon som vil bli tatt videre både internt og med idrettene.

5.3.2 Gjennomføring i samarbeid med olympisk avdeling

I likhet med samspillet i forberedelsene, framstår medarbeiderne i olympisk avdeling som samarbeidsvillige og løsningsorienterte. I tillegg er de tilgjengelige, og finner løsninger på det aller meste innenfor de oppgaver de kan håndtere. Under OL/PL kan coachene være en ressurs å spille på når enkelte tider/dager for leirsjefer blir svært krevende.

5.3.2 Gjennomføring i samarbeid med presseattachéer

God gjennomføring. En erfaring fra OL var smøreproblemene ga et medietrykk på en gruppe ledere/profesjonsmedarbeidere som normalt ikke får så massiv oppmerksomhet. Det er viktig å sikre medietrening av alle roller som kan komme i mediestorm.

6.0 Fagavdelingen

6.1 Fagområde teknikk/motorikk, kraft/styrke og utholdenhet

Fagenheten opplever at den i perioden i forkant av OL har utviklet seg godt i samspillet mellom trener/utøver, men at den hele tiden må være opptatt av faglig utvikling. Dette for å kunne bidra med ekspertise som idrettene selv ikke har. Det er enighet etter denne OL-perioden om at det er nødvendig å styrke kompetansen med ressurspersoner innenfor bio-mekanikk og restitusjon. Videre påpekes det at FoU-prosjektene bør være mer målrettede innenfor hvert fagområde.

Olympiatoppens interne kategorisering av idretter har gitt fagenheten en unik mulighet til å prioritere de riktige idrettene og utøverne inn mot OL. Evnen til å prioritere arbeidstiden på en hensiktsmessig måte må foregå kontinuerlig i et nært samspill mellom coach, idrett, fagsjef, fagansvarlige og fagkonsulenter. Erfaringene fra OL-prosessen tilsier at fagenheten må bli bedre til å jobbe langsiktig, og legge fireårs-planer sammen med idrettene, hvor fagenhetene kommer i en reell utfordrer- og utviklerposisjon.

I oppkjøringen til OL har det vært gjennomført flere rehabiliterings-prosjekter som har vært vellykket. Felles for disse prosjektene er at det faglige arbeidet har vært ledet av en fagsansatt fra treningsavdelingen, som har tatt ansvaret for helheten i arbeidet, og involvert og informert fagansatte og coachen. Dette samspillet er ikke like bra i det daglige arbeidet med idretten.

Etter London-evalueringen ble det konkludert med at coach- og fagrollen måtte tydeliggjøres. Ledelsen i Olympiatoppen har gjort dette, og fagansatte merker at dette har bedret samspillet.

Fagenheten har gjennom OL-prosessen erfart at ekspertisen ikke blir utnyttet maksimalt for norsk toppidrett. Skal enheten være med og utvikle idrettene, bør den i større grad også være involvert i den helhetlige treningsprosessen med planlegging, gjennomføring og analyse av trening. For å få dette til bør det i større grad stilles krav til idrettene når samarbeidsavtale blir inngått, blant annet absolutte krav til stipendutøvere/landslagstrenerne.

6.2 Fagområde teknologi – Ski 2014

En viktig del av arbeidet i fagområde teknologi, er prosjektet Ski 2014. Prioriterte idretter under OL var langrenn, skiskyting og kombinert. I tillegg er det gitt FoU-støtte til alpint og hopp.

Ski 2014 eies av Olympiatoppen, og er finansiert med midler fra Olympiatoppen, Norges Skiforbund (langrenn og kombinert) og Norges Skiskytterforbund. Prosjektet har eksistert siden 1989. Ski 2014 er en videreføring av Ski 2010, som ble avsluttet etter OL i Vancouver.

Ski 2014 er et FoU-basert prosjekt som skal gi smørebueene ny kunnskap og forståelse av definerte satsingsområder. Under konkurranser i verdenscuper, VM og OL, er det buene som er ansvarlig for daglig drift, implementering og anvendelse av kunnskap fra prosjektet.

6.2.2 Mål

1. Være ledende og utvikle ny kunnskap og erfaringer om skiegenskaper, struktur, produkter (relatert til vær- og føreforhold) og beslutningsprosesser.
2. Implementere ny kunnskap i smørebueene og hos den enkelte smører, slik at kunnskapen blir anvendt og bedrer skiene til utøverne i konkurranser frem til, og gjennom Sotsji 2014, med OL som hovedmål.
3. Best ski i Sotsji

6.2.3 Måloppnåelse

I evalueringsprosessen har hele perioden fra 2010 til 2014 blitt evaluert. Ett av evalueringskriteriene har vært resultater. Medaljer sier ikke alt, men er det vanligste kriteriet toppidretten blir målt på. Målt i antall medaljer i VM og OL har grenene prestert historisk bra i det evaluerte tidsrommet. Prosjektet har åpenbart vært en bidragsyter til disse resultatene, gjennom å dokumentere ny kunnskap og forståelse som har blitt rapportert til smørebuene.

Smørebuene fra de ulike grenene har hatt et meget godt samarbeid fra starten av prosjektet, og det økte fokuset på kommunikasjon og kompetanseutveksling har skapt en god grobunn for Ski 2014 og fremtidige fellesprosjekter. Økt satsing på smørelaget i kombinert var en viktig faktor for lagets resultater under OL. Ski 2014. Olympiatoppen bidro til denne satsingen, og var en viktig del i implementeringen av etablerte arbeidsformer basert på prosjektets erfaringer.

Målene i prosjektet har vært klart definert, men objektivt å sette et tall på måloppnåelsen er en utfordrende øvelse. De fagansvarlige fra smørebuene og OLT har direkte kontakt med markedet, og har evaluert målene på bakgrunn av sin kunnskap om industrien, samt resultater i perioden.

1. Være ledende og utvikle ny kunnskap og erfaringer om skiegenskaper, struktur, produkt (relatert til vær og føreforhold) og beslutningsprosesser.

Målet ble oppnådd. Mange nasjoner satser på FoU-baserte prosjekter. Skal Norge fortsatt være ledende, må det gode samarbeidet oppnådd i Ski 2014 videreføres.

2. Implementere ny kunnskap i smørebuene og hos den enkelte smører, slik at kunnskapen blir anvendt og bedrer skiene til utøverne i konkurranser frem til, og gjennom Sotsji 2014, med OL som hovedmål.

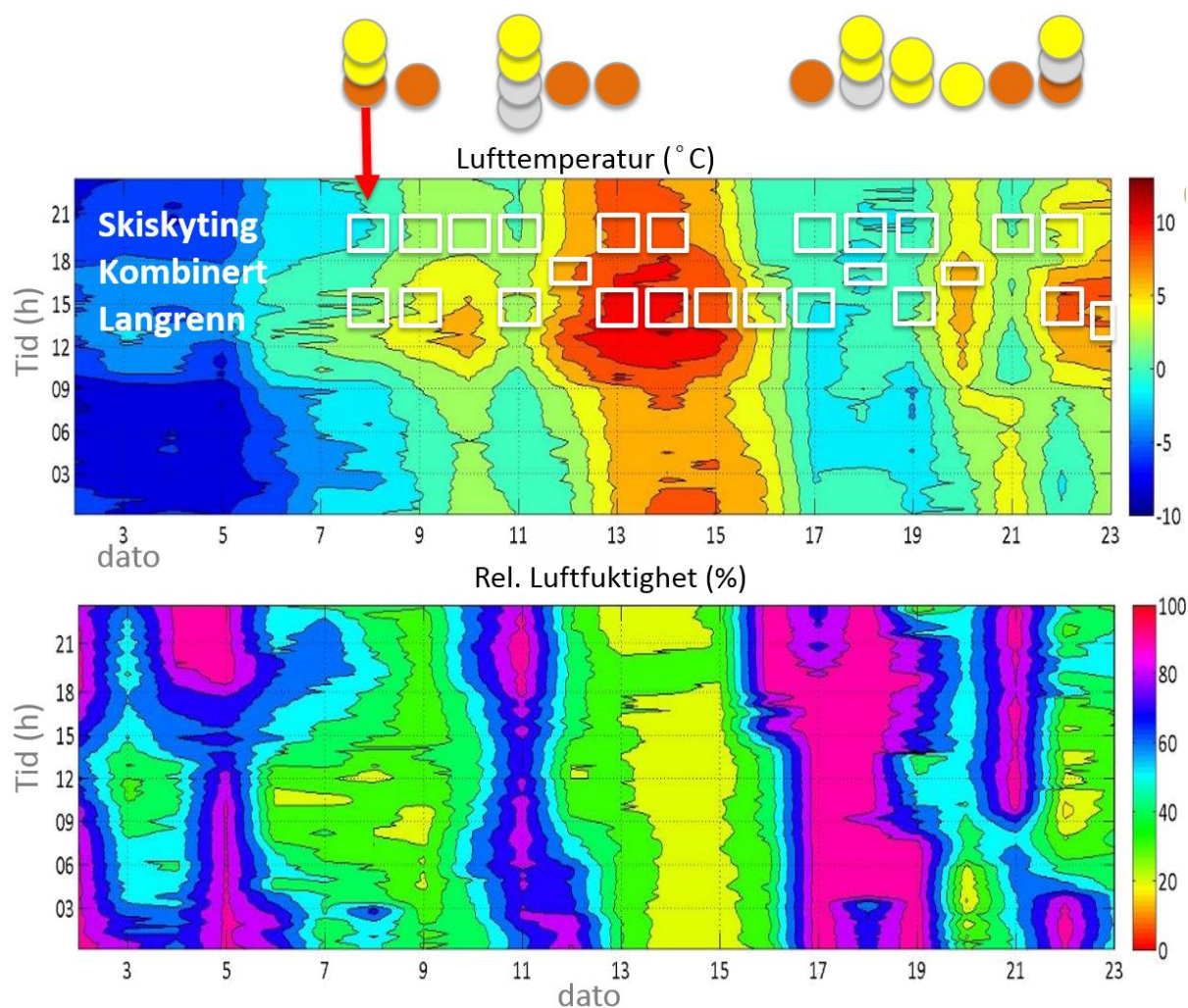
Ny kunnskap har blitt implementert i de enkelte smørebuene gjennom hele perioden. For å sikre bedret kommunikasjon og dialog, bør antall statusrapporter til smørebuene økes. Dette kan også gjøres ved at smørebuene knyttes enda nærmere prosjektet. Hver gren bør ha en fast kontaktperson med i prosjektet, for å sikre kontinuerlig dialog og kommunikasjon av status i prosjektet/buene.

3 Best ski i Sotsji

Norge hadde ikke best ski i alle konkurranser i Sotsji. Medaljefangsten fra langrenn, skiskyting og kombinert avslører at skiene var som forventet i flere renn, men ski bidro også sterkt til at flere medaljer i langrenn og skiskyting gikk tapt.

6.2.4 Vurderinger omkring smøreproblemene

I konklusjonen påpekes det at prosjektet har bidratt med å utvikle og teste frem ledende kunnskap og forståelse til beste for grenene. Under OL bistod Ski 2014 smørebuene i arbeidet med å sikre best mulige ski. Smørebuene for de respektive grenene var ansvarlige for implementering, anvendelse, og forståelse av erfaringer innhentet tidligere i Sotsji, og fra andre steder i prosjektperioden. Først i Sotsji, under deler av OL, var ulikt det som tidligere hadde blitt målt og testet. Dette medførte store problemer som ikke ble løst før mot slutten av OL.

Figur 1 Lufttemperatur og rel. luftfuktighet fra Laura'OL-løypene i perioden fra 2. - 23. februar 2014. De hvite boksene tilsvarer konkurransetidspunktene og medaljene øverst er arrangert i henhold til dagene de ble vunnet av de norske utøverne.

I OL-perioden opplevde den norske troppen, som andre nasjoner, en del utfordringer. For å trekke fram ett eksempel, kan man se på været før og under OL i tidsrommet fra 2.-23. februar. I figur 1 ser man to kart som visualiserer lufttemperatur og relativ luftfuktighet. I tillegg ser man antall og fordeling av medaljer vunnet av norske utøvere i langrenn, skiskyting og kombinert øverst. Norge hadde en periode omtrent midtveis i OL, hvor ingen medaljer ble vunnet. Denne perioden inkluderer blant annet 15 km klassisk menn, stafett damer og herrer i langrenn pluss normalprogram damer og herrer i skiskyting. I perioden fra 13.-16. februar var det helt spesielle værforhold, med unormalt høy lufttemperatur og veldig lav relativ luftfuktighet. Utfordringene under disse forholdene ble ikke løst godt nok under OL.

Ekstensiv testing og kontinuerlig forbedring førte etterhvert til økt kompetanse på slutten av OL, hvor norske utøvere igjen kunne juble for flere medaljer.

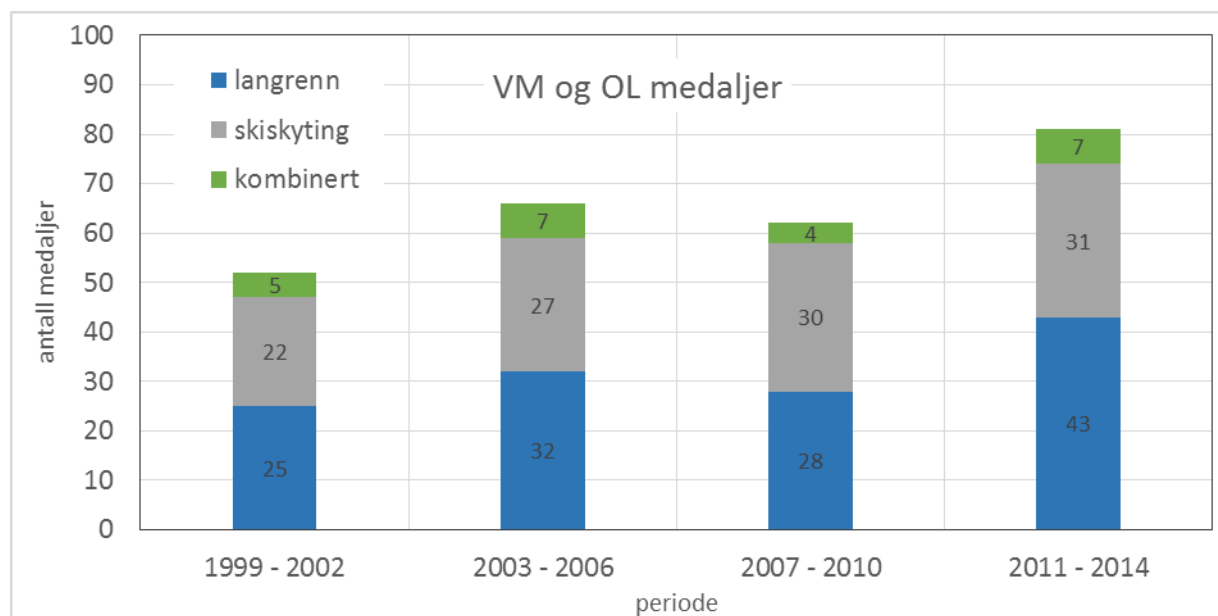
6.2.5 Konklusjon

Prosjektet har bidratt til en positiv utvikling i medaljefangsten sammenlignet med de tre siste OL-periodene (se Tabell 1). Med rekordmange 81 VM- og OL-medaljer i perioden 2011–2014 har både langrenn, kombinert og skiskyting økt utbyttet med 30 % fra forrige tidsrom. Rekordmange gullmedaljer fra både langrenn og skiskyting i den nåværende periode er en suksess. Antall medaljeøvelser har også økt siden 1999 frem til 2014 fra 229 opp til 245. Tar man det med i

oversikten så ser man at medaljefangsten økte prosentuet sett. I periode fra 2011 til 2014 har de norske utøverne vunnet 33 % av alle mulige mesterskapsmedaljer. Det er en signifikant økning fra perioden 1999–2002.

Tabell 1. Medaljeoversikt fra de siste OL-periodene. Oversikten inneholder både VM- og OL-medaljer: # = Antall medaljer Norge teoretisk kunne vinne, og antall (i %) som norske utøvere vant.

Periode	Langrenn				Kombinert				Skiskyting				Σ	#	%
	1	2	3	Σ	1	2	3	Σ	1	2	3	Σ			
1999 - 2002	11	6	8	25	4	1	0	5	8	5	9	22	52	229	23%
2003 - 2006	11	10	11	32	1	3	3	7	12	7	8	27	66	238	28%
2007 - 2010	15	6	7	28	0	2	2	4	13	11	6	30	62	246	25%
2011 - 2014	20	10	13	43	2	2	3	7	19	5	7	31	81	245	33%

Figur 2 Sum av alle VM- og OL- medaljer fra langrenn, kombinert og skiskyting fra de 4 siste OL-periodene.

På bakgrunn av resultater og erfaringer fra 2010-2014 er det anbefalt at prosjektet blir videreført. Det gode samholdet, samarbeidet og dialogen mellom grenene og smørebuen gjennom prosjektperioden er viktige suksesskriterium for et fremtidig prosjekt. I neste prosjektperiode bør det satses på ferdigstilling av teknologi for å øke forståelsen av ski-egenskaper. Det blir også viktig å bedre forståelsen av, og sammenhengen mellom, de ulike satsingsområdene, samt eventuelt introdusere kjemi som et eget delprosjekt.

6.3 Fagområde idrettspsykologi

Idrettspsykologienheten ved Olympiatoppen er satt sammen av personer med tverrfaglig kompetanse på høyt nivå. Denne kombinasjonen forsøker man å utnytte på best mulig måte. Når nye idretter ønsker å involvere idrettspsykologi blir det diskutert hvilken kompetanse som best kan matche de utfordringene den enkelte idretten etterspør. Det oppleves at samarbeidet innad i fagavdelingen er konstruktivt og inspirerende.

Fagenhetene har vært involvert i følgende idretter i forberedelsene og gjennomføringen av OL:

1. Langrenn all-round herrer
 2. Langrenn sprint herrer, samt en løper på kvinnelandslaget
 3. Skiskytterlandslag herrer
 4. Skiskytterlandslag kvinner
 5. Skøytelandslag kvinner
 6. Curling herrer
 7. Rehabiliterings-prosjekt twin tip slopestyle
 8. Kunstløp kvinner
 9. Oppfølging av enkeltutøver i hopp, slopestyle, alpint.
- OL-samling i Sandefjord våren 2013
 - OL-samling tekniske/taktiske idretter, Haakonssvern, våren 2014
 - Helsemøte september 2013

Det har vært en god prosess i de fleste idrettene enheten har vært involvert i fram mot dette OL. Dog må det sies at det også er variasjoner med tanke på i hvor stor grad den enkelte trener klarer å integrere idrettspsykologiske tjenester. Det er fremdeles marginer å hente her på mer avklarte avtaler og klargjøring av arbeidsmetoder. Enheten ønsker større forutsigbarhet (både for utøverne, trenerne, og seg selv), om hvem som skal reise til OL fra fagenheten, slik at både utøverne og trenerne vet hvilke ressurser de kan dra nytte av under gjennomføring.

Under OL fungerte samspillet med coachene meget godt, både i Coastal og Endurance Village. Dette var positivt. Fagenheten ser imidlertid fremdeles et forbedringspotensial i samspillet mellom fagenheten og coachene. Også samarbeidet med helseteamet fungerte bra under gjennomføring.

6.4 Fagområde idrettscoaching

Fagenheten idrettscoaching har hatt leveranser til langrenn landslag kvinner senior (lagprosesser og coaching av trenerteam), langrenn landslag herrer (coaching hovedtrener) og kombinertlandslaget (coaching trener).

Langrenn landslag kvinner:

Fag idrettscoaching har bidratt i lagprosesser og coaching av trenerteam siden 2009. Målet har hele tiden vært å forankre lagprosessene hos trenerteamet og utøverne, noe fagenheten mener har lyktes. Fag idrettscoaching har derfor jobbet mindre inn mot laget og trenerteamet det siste året, men har vært med på noen samlinger, og fulgt opp coachingprosesser både med de to tillitsvalgte utøverne og trenerteamet, spesielt hovedtreneren. Utøverne og trenerne ga uttrykk for at de var godt forberedt for OL.

Langrenn landslag herrer:

Forrige sesong, og tidlig i denne sesongen, hadde fagenheten flere samtaler med hovedtrener. Det ble noen få oppfølgingssamtaler i forberedelsesfasen til OL. Dette skyldtes i hovedsak at frekvensen på samtalene styres av hovedtrenerens ønsker, behov, og prioriteringer. Hovedtrener har gode samtaler med fagenheten idrettspsykologi på temaer som både faller under idrettspsykologi og idrettscoaching.

Kombinert landslag herrer:

Fag idretts-coaching har jobbet med hovedtreneren siden 2011, først og fremst gjennom Elite-coach-

programmet. Det har vært jevnlig dialog mellom fagenheten og treneren i forberedelsesfasen og gjennomføringen av OL. Hovedtreneren opplevde at han, teamet og laget var veldig godt forberedt til OL.

6.5 Fagområde idrettsernæring

Det var flere utøvere som ble tatt ut til OL, som fagpersonene innen idrettsernæring ikke hadde møtt før lekene. Dette er ikke tilfredstillende for fagenheten, og bør tas ivareta gjennom endrede rutiner. De utøverne som var i OL, og som fagenheten jobber med, hadde gjennomgått gode screeninger og prosesser, og virket trygge på opplegget rundt ernæring.

Forberedelsene til OL i forhold til matleveranser var ikke optimale for fagenheten. Det var betydelige utfordringer i arbeidet med forsendelse og fortolling av matprodukter fra Tine. Det var ikke akseptabelt at enheten ikke hadde en helhetlig oversikt over dette én uke før OL begynte. Dette skapte usikkerhet hos utøvere, fagpersoner og ledere.

Noen utøvere som har, eller har hatt, et problematisk forhold til mat, trengte ekstra støtte under OL. Det oppstod usikkerhet da ernæringsopplegget ikke ble som forespeilet i forkant. Fagenheten må ta ansvar for tydelig kommunikasjon om slike forhold ut i lagene. Før OL gjøres det en kosttilskuddsvurdering for alle utøvere. Dette arbeidet er meget omfattende, men nødvendig. Utøvere, ledere og coacher må få mer informasjon om dette på forhånd.

6.6 Forskning og utvikling

I løpet av de siste fire årene er det gjennomført en rekke FoU-prosjekter, og flere av disse var viktige for Olympiatoppens måloppnåelse. Nedenfor følger en kort oversikt over 10 sentrale FoU-prosjekter, som sannsynligvis har hatt betydning for prestasjonsutviklingen til norske medaljevinnere i OL og Paralympics i 2014:

1. Prosjekter i Ski 2014 (se evaluering i avdeling for teknologi)
2. Alpintdresser mot Sotsji 2014 – reduksjon av luftmotstanden
3. Alpint og løypevalg – videoanalyse av løypevalg i Sotsji
4. Treningsfilosofi i langrenn – forskning og beste praksis
5. Olympiatoppens treningsdagbok – planlegging, dokumentasjon og analyse av trening
6. Mental trening – oppmerksomhetstrening for å bedre treningskvaliteten
7. Prestasjonsernæring for optimal trening og prestasjon
8. Utvikling av nye kjelker til kjelkehockey
9. GPS-analyse og kartlegging av langrennsløyper til OL i Sotsji
10. Høydeprosjekt for optimalisering av prestasjonsevnen i OL 2014

7.0 Helseteamet

Helseteamet til Sotsji ble tatt ut etter at særforbundenes sportssjefer og OLT-coachene var blitt konsultert tidlig i prosessen. Teamet ble satt sammen på basis av faglige kvalifikasjoner, tilhørighet til landslag, personlige egenskaper og erfaring fra tidligere mesterskap eller olympiske leker. Teamet som ble tatt ut til lekene besto av 12 fysioterapeuter, 6 leger, 2 fysiologer, 3 prestasjonspsykologer, 3 massører og 1 ernæringsfysiolog.

Helseteamet baserte sine forberedelser på to fellesmøter det siste året før OL. Møtene hadde størst fokus på de spesielle utfordringene teamet forventet å møte i Sotsji. Helseteamet for Paralympics deltok også på fellesmøtene. Sjefslegen hadde også personlig forberedelsesmøte med alle legene, sjefsfysioterapeuten, ernæringsfysiologen og leder for helsetjenesten i langrenn forut for lekene, hvor mandater ble avklart.

Revisjon av beredskapsplanen ble gjennomført i god tid før OL, og ulike scenarier ble øvd på, blant annet under beredskapsøvelsen i god tid før lekene. Den endelige planen ble kun distribuert til få sentrale ledere etter avtale med toppidrettssjefen. Beredskapsplanen var i bruk ved en anledning under gjennomføringen i Sotsji. I tråd med planen var det, i tillegg til beredskapsteamet i Sotsji, også et meget kompetent beredskapsteam i Norge ledet av prest Per Arne Dahl, som sto klart til å tre inn i en støttefunksjon i forhold til familie og pårørende hvis det oppsto spesielle hendelser i Sotsji eller i Norge.

Sjefslegen satt i prosjektgruppa for OL-forberedelsene, og fikk etter hvert et godt samarbeid med coachene for de ulike lagene. Vi hadde også et nært og konstruktivt samarbeid med Antidoping Norge, som bisto med informasjon og råd i forbindelse med rutiner for utøverinformasjon/ADAMS, TUE-søknader og fortolkning av nytt antidoping reglement fra WADA og IOC.

7.1 Forberedelsesfasen

7.1.1 Akkrediteringer

Begrensning i antall akkrediterte helsepersoner lagene kan ha med til OL, kan oppleves frustrerende for de respektive lagene. Dette utgangspunktet medfører dårligere arbeidsforhold enn for eksempel på verdenscup-konkurranser og under VM for de ressurssterke lagene. Diskusjonen med særforbundenes sportssjefer og respektive coacher i Olympiatoppen ble tatt tidlig i prosessen, og vi opplevde ingen utilfredshet med de valgte løsninger hva angikk personer/bemanning. Vi hadde diskusjoner om begrensede akkrediteringsmuligheter til psykologene, men dette løste seg også rimelig til slutt.

7.1.2 Skade- og sykdomsovervåkning

Skade- og sykdomsovervåkningsprosjektet som ble startet ett år før OL i London ble videreutviklet og brukt i forberedelsene til Sotsji. Den ukentlige elektroniske rapporteringen fra OL- og Paralympics-aktuelle utøvere var til god nytte for lagenes helsepersonell. Det gav muligheten for å ha en helhetlig oversikt ukentlig på lagnivå, og skjerper utøvernes oppmerksomhet på å melde ifra tidlig ved sykdom og skader. Oppslutningen var over 80 %. Det anbefales at prosjektet videreføres foran neste OL og Paralympics.

7.1.3 Utøverinformasjon i ADAMS

Gode rutiner for å oppdatere utøverinformasjon i ADAMS er svært viktig for at antidopingmyndighetene skal få tilgjengelighet for uanmeldte dopingtester. I utgangspunktet er dette utøverens ansvar gjennom sesongen, men IOC påla de nasjonale olympiske komitéene å påse at rutinene ble fulgt for de utøverne som ble tatt ut til Sotsji-OL. Her var det betydelige utfordringer. Mange utøvere kjente ikke dataverktøyet godt nok, noen ignorerte kravet til presis informasjon. I tillegg hadde troppen en del "nye" utøvere, som ikke hadde rapportert i ADAMS tidligere. Samarbeidet mellom Antidoping Norge (ADN) og Olympiatoppen var tidlig etablert, og ADN fulgte opp sine forpliktelser i å veilede utøverne i riktig bruk av ADAMS etter hvert som de ble tatt ut til deltagelse i Sotsji.

Helseteamet mener at IOC og WADA må komme fram til et felles registreringssystem for "whereabouts" for alle utøvere, sannsynligvis ADAMS, som kan brukes også i den olympiske perioden. Dette behovet er meldt inn skriftlig til både IOC og WADA.

7.1.4 Rådgivning om bruk av kosttilskudd

Olympiatoppens ernæringsavdeling har gjennom mange år opparbeidet gode rutiner, hvor alle OL-utøverne må rapportere inn bruk av kosttilskudd på eget skjema. Alle norske utøvere leverte slik registrering. Noen utøvere fikk skriftlig veiledning fra Olympiatoppen om skifte av kosttilskudd fra produkter med ukjent risiko til produkter med lav risiko, samt en klargjøring av at det er utøverens eget ansvar ved all bruk av kosttilskudd.

7.1.5 Holde utøverne friske og skadefrie

Sykdom og skader er alltid en bekymring for utøvere og ledere i siste fase før lekene. Utfordringen var selvsagt å minimalisere risikoen for dette gjennom hele sesongen, men spesielt i de siste ukene før OL. Det handler om gode sykdomsforebyggende rutiner, og å ta de rette grepene hvis smittsomme sykdommer oppstår i laget. Dette ble oppnådd gjennom følgende tiltak:

- Utøvernes ukentlige selvrapporterte dataregistrering av sykdom og skader ble gjort tilgjengelig for laglege/-fysioterapeut. Dette bidro til at det var enklere å holde oversikt over sykdoms-/skade-situasjonen hos utøvere som ikke alltid har med helsepersonell på reiser/konkurranse.
- Laglegene/-fysioterapeutene gjennomgikk smitteforebyggende rutiner med sine respektive lag tidlig i sesongen
- Deltagermanualen for deltagere og ledere inneholdt grunnleggende hygieneregler og klare regler for å håndtere smittsomme sykdommer
- Alle fikk informasjon om å bruke hånddesinfeksjonsmiddel i forberedelsen til, og under, lekene i Sotsji.
- Alle fikk tilbud om influensa-vaksine og hepatitt A-vaksine før OL

Det var lite sykdom blant aktive under gjennomføringen av OL, men som tidligere oppstod det en del sykdom blant ledere. Skismørerne/skisliperne syntes særlig utsatte denne gangen. Spesielt de som bodde i smørehuset i Krasnaya Polyana.

7.1.6 De viktigste positive helsetiltakene i forberedelsesfasen

De viktigste tiltakene var helsemøtene og undervisningen om forebyggende tiltak i forkant av lekene, med klare anbefalinger om prioriteringer. Her fremheves den systematiske helsestatusen hver laglege/fysioterapeut foretok i begynnelsen av sesongen, dernest den raske håndteringen av behovet for vaksiner av troppen. Videre var det vesentlig å sette seg inn i all informasjon fra IOC, IF, WADA og ADN om lover, reglement, rapporteringsplikter, ansvarsfordeling, etc. med hensyn til antidoping, medikamenter/kosttilskudd, godkjenning av tester/preparater og andre medisinske forhold. Videre fremheves testing av lungefunksjon og luftveier hos utøverne. Det var også viktig at

alle de enkelte teamenes helsepersoner hadde jobbet med utøverne og kjente sine utøvere godt før avreise til OL, og at "beste praksis" i forhold til sykdomsforebygging ble fulgt opp kontinuerlig. Det var lite sykdom i forkant av lekene, omtrent på nivå med lekene i Vancouver for fire år siden. Disse rutinene må øves og repeteres før hvert OL, og gjennom hver enkelt sesong.

7.2 Gjennomføringsfasen i Sochi

7.2.1 Boforhold og smitteforebygging

Olympiatoppen med sine coacher og fagpersoner må tidlig inn i forberedelsesfasen for å finne de beste løsningene sammen med særforbundene og landslagene. Det er ikke alltid at teamene selv vurderer alle fordeler og ulemper på en helhetlig måte, og er i stand til å trekke de rette konklusjonene om valg av bosted. Flere teamledere mangler OL-erfaring, og her er Olympiatoppen en viktig erfaringsformidler og kontinuitetsbærer. Helse, sikkerhet og trivselshensyn må veie tungt ved det endelige valg av boalternativer. Helseteamet mener at Olympiatoppen må understreke betydningen av OL-opplevelsen i leir som en unik individuell erfaring, og som et bidrag til inspirasjon for andre utøvere i troppen.

Ett av argumentene for ikke å bo i leir er smitterisiko ved omgang med andre (nasjoners) utøvere. Men støtteapparatet for øvrig bodde til dels trangt, og det var da også blant støtteapparatet vi fikk de fleste sykdomsutbruddene.

7.2.2 De viktigste helse- og trivselstiltakene

- God logistikk og orden på hvor alt utstyr skulle
- Godt utvalg av medikamenter og behandlingsutstyr
- Helse/behandlingsrom var satt opp i god tid før utøverne kom. God hjelp på poliklinikkene, spesielt utover i lekene.
- God håndhygiene – lett tilgjengelig og nok hånddesinfeksjonsmiddel/Science Guardian.
- Utøvere og de fleste ledere var flinke til å melde raskt fra når de følte de var i ferd med å bli syke.
- Det var tilstrekkelig med sykerom tilgjengelig, og de syke ble raskt isolert utenfor leirene.
- Utmerket lungemedisinsk testing og oppfølging, både før og under lekene.
- Teamet besto av erfarne og selvstendige helsearbeidere som tok ansvar for sine utøvere og jobbet samvittighetsfullt

8.0 Presseattachéteamet

8.1 Ansvarsområde

Presseattachéteamet har ansvar for all praktisk planlegging, faglig rådgivning og tilrettelegging knyttet til samspillet mellom den norske OL-troppen og mediene. I forberedelsesfasen innebærer dette å kurse og veilede teamene i mediehåndtering generelt, forberede lagene og mediene på hvordan medieoperasjonen under OL vil foregå, planlegge pressemøter som skal avvikles under lekene, samt lære og bevisstgjøre landslagene på IOC's regler knyttet til reklame, sosiale medier mm.

Under lekene har teamet ansvar for all kommunikasjon mellom troppen og mediene, gjennomføring av pressemøter i forkant av konkurranser og i forbindelse med akutte hendelser, oppfølging av mixed zone på arenaene, premieutdelinger og TV-studio-besøk for medaljevinnere, samt generell rådgivning og oppfølging av kommunikasjonsutfordringer i lagene

8.2 Forberedelser

Proessen med å sette sammen teamet startet om lag halvannet år i forkant av lekene. Med den geografiske spredningen av arenaene, arrangørens konkurranseprogram og omfanget på den norske troppen, ble det tidlig klart at det ville være nødvendig med fem presseattachéer, som i Torino og Vancouver. Ettersom Skiforbundet i fjor ansatte ny kommunikasjonssjef, var det naturlig å invitere ham med i teamet, som ansvarlig for kommunikasjon i det største vinteridrettsforbundet under OL, og som en erfaren fagressurs på medieområdet. I tillegg ble det rekruttert inn en ny presseattaché for freestyle, snowboard og aking.

I tillegg til Olympiatoppens OL-samlinger har teamet vært samlet seks ganger de siste ni månedene før OL. Hovedoppgavene har vært forankring av teamets arbeidsform, fordeling av idretter ut fra gjeldende konkurranseoppsett, utarbeiding av planer for involvering i teamene i forkant og for gjennomføring av OL, fokus på implementering av reklameregler og regler for sosiale medier, produksjon av medieguide, oppfølging av akkrediteringsprosessen for norske medier, utarbeiding av dagplaner, planlegging av pressemøter, jobbing med bevisstgjøring på medieutfordringer/medieskolering i lagene, og ikke minst å etablere en samarbeidsplattform med TV 2, som ny rettighetshaver av OL. Leder for teamet er også involvert i utarbeiding av troppens beredskapsplan, og deltok på beredskapsøvelsen i regi av PST.

Teamet har ansvar for å håndtere/fordele akkrediteringer til norske medier til OL. Dette blir gjort i nært samarbeid med styret i Norske Sportsjournalisters Forbund (NSF). Forbundet foretar selve fordelingen basert på kvotene Norge får tildelt, hvoretter Olympiatoppen godkjenner denne. Olympiatoppen mener det er mest korrekt at styret i Sportsjournalistforbundet selv utarbeider prioriteringslisten, slik at denne er forankret i fagorganisasjonen.

Samspillet med styret i Norske Sportsjournalisters Forbund er en viktig del av OL-operasjonen. Etter og foran et OL har teamet møter med styret i Sportsjournalistforbundet, hvor man evaluerer forrige OL, og diskuterer samspillet i kommende OL. På disse møtene forankres også samspillsreglene for samarbeidet mellom OL-troppen og mediene i kommende OL. Denne arenaen er viktig for å avklare forventninger, og samtidig sikre en forankring for planene, som er gjensidig forpliktende

8.3 Ny rettighetshaver

For første gang var det TV 2 som hadde senderrettighetene alene til OL. Dette medførte større utfordringer i hele systemet under forberedelsene enn man har vært vant med fra tidligere. Dette

fremgår også av tilbakemeldinger fra forbund/landslag. Samarbeidet i forkant var mer krevende enn med tidligere rettighetshaver, men etter et oppklarende møte med de involverte tidlig på høsten 2013, kom samarbeidet inn på et bra spor. Etter dette møtet var det gode prosesser, konstruktiv dialog og godt samspill for at operasjonen skulle bli vellykket. Teamet vil imidlertid påpeke at Olympiatoppen og TV 2 hadde noe ulike bilder av viktigheten av kanalens TV-operasjon i forhold til OL som idrettsarrangement og prestasjonsarena for våre utøvere. Dette også sett i lys av at teamet og troppen også har ansvar for å følge opp alle øvrige medier, både nasjonale og internasjonale.

Ett av punktene i forberedelsene som skapte forvirring (og som siden viste seg å bli en krevende utfordring), var TV 2s lokalisering av studio for sine kveldssendinger. Under befaringssturen i september halvannet år før OL, hadde Olympiatoppens ledelse/medieansvarlig og sportssjefene et møte med prosjektlederen i TV 2. Det ble da bedt om godkjenning av studiobeliggenhet ved bob- og akebakken med tanke på kveldsstudio og utøvere på besøk etter medaljeseremoni. Det kom overraskende på Olympiatoppen og troppen da TV 2 på høsten 2013 fortalte at kveldsstudio ville ligge utenfor akkreditert område ved kysten. Dette var det ikke blitt informert om, og Olympiatoppen uttrykte fra første stund at dette ville skape betydelige utfordringer. Hele Senkveld-prosjektet var nær å kollapse like før OL startet. Dette handlet om sikkerhets- og transportutfordringer. Konsekvensen var en stor ekstrajobb på transportområdet, samt at prinsipper på sikkerhetsområdet ble utfordret. TV 2 har i ettertid tatt selvkritikk på valget av studio-plassering.

Ser man hele OL-operasjonen og samspillet med TV 2 under ett, så er både de og Olympiatoppen fornøyde med hvordan sluttresultatet ble. Samarbeidet under hele OL var godt, det var få eller ingen konflikter, og de utfordringene som var underveis, ble løst på konstruktiv vis fra begge parter.

8.4 Gjennomføring

Presseattachéteamet var godt forberedt, og hadde grundige planer som ble fulgt. Teamets arbeid under lekene kan grovt deles opp i disse områdene:

Pressemøter. Tilbakemeldingene på rutinen med pressemøtene er i utgangspunktet gode. Mediene ønsker primært at pressemøtene gjennomføres etter prinsippet om mingling, eventuelt med intervjuister, slik at de får anledning til å snakke med utøverne én til én. Dette ble gjennomført i alle idretter, unntatt i langrenn, som har etablert praksis med pressekonferanseoppsett, og kun spørsmål i plenum. Tilbakemeldingen fra mediene er at pressemøtene fungerer bra, men de ønsker endringer i langrenn.

Mixed zone på arena. Teamet sliter fremdeles med IOCs policy med at presseattachéene ikke får adgang i TV-sonen av mixed zone. På flere arenaer er det også en utfordring når presseattachéene ikke får adgang til målområdet/skifteområdet, spesielt når uforutsette ting skjer. På den del arenaer løses dette praktisk ved at presseattachéene får ett av teamets armbind for start/mål. Til tross for ovennevnte fungerte mixed zone i Sotsji bedre enn tidligere OL.

Oppfølging av premieutdelinger/kveldsstudio TV 2. Kabalen for oppfølging av premieutdelinger og kveldsstudio hos rettighetshaver var krevende, både av hensyn til konkurranseprogrammet og kollisjoner, og på grunn av at en stor andel av premieutdelingene foregikk dagen etter konkurransene. Disse utfordringene var nøye gjennomtenkt på forhånd, og måtte uansett forberedelser løses noe ad hoc, men basert på ulike planlagte løsningsmodeller.

Uforutsette hendelser. Presseattachéteamet håndterer også den offisielle kommunikasjonen ved uforutsette hendelser under OL. I Sotsji var disse episodene i hovedsak knyttet til bortgangen til broren til en av utøverne (som også var venn/bekjent av flere i laget), en rekke skader i freestyle og snowboard, smøreutfordringer i langrenn og skiskyting, svakere prestasjoner i en periode (særlig knyttet opp mot smøreutfordringene) midtveis under OL, uttak (spesielt i langrenn) og delvis IOC/reklameregler.

8.5 Tilbakemeldinger fra mediene

I tråd med vanlig prosedyre ble mediene invitert til å gi tilbakemeldinger på opplegget for samspillet mellom OL-troppen og mediene. Tilbakemeldingen fra styret i Norske Sportsjournalisters Forbund er at «Hovedbildet er veldig positivt». TV 2 som rettighetshaver melder umiddelbart etter lekene at «Dette... (gikk)...egentlig strålende. Internt er vi godt fornøyd med samarbeidet, og post-Sotsji har jeg ingen stor agenda for forbedringsmuligheter.». Senere er det avholdt et eget evalueringsmøte mellom TV 2-ledelsen, toppidrettssjefen og leder for presseattachéteamet, hvor TV 2 uttrykte at de er svært godt fornøyd med samarbeidet og måten samspillet fungerte i deres første OL som rettighetshaver alene. Tilfredsheten kom også til uttrykk ved kanalens stolthet over å ha mottatt Gullruten for sine OL-programmer.

Fra NTB heter det «NTB og Scanpix er fornøyd med samarbeidet under OL. Vi har ikke noe å utsette på presseattachéenes jobb, og føler at de strakk seg langt for å hjelpe oss. Oversiktene over aktiviteter dag for dag er svært nyttige for oss.». I tillegg til disse tre største samarbeidsaktørene, er det kommet inn et par tilbakemeldinger fra Dagbladet og en fra Bergens Tidende. Dagbladet vektlegger at medieopplegget ikke fungerer godt nok i langrenn, og at skrivende medier blir avspist med svært lite. På pressemøtene er det bare plenumsseanser, og stort sett ingen mulighet for en til en- intervjuer med de største profilene. Dette påpekes også av Sportsjournalistforbundet. Dagbladet og Norske Sportsjournalisters Forbund trekker også fram at det på pressekonferansene i langrenn flere ganger ble gitt føringer om hva mediene kan spørre om, og at dette er uakseptabelt overfor en fri presse.

9.0 Oppsummering

9.1 Prioriterte aksjonspunkter:

Olympiatoppen skal på egen hånd og sammen med idrettene og andre, videreutvikle norsk toppidretts evne til å skape gode resultater i Olympiske leker, Paralympics og andre internasjonale mesterskap, blant annet gjennom følgende aksjonspunkter:

- Det legges til rette for å forbedre samspillet mellom fagpersoner og coacher i Olympiatoppen. Det gjennomføres samlokalisering av rollene på huset og det fokuseres på å øke kvaliteten på tverrfaglig arbeid gjennom forbedret rolleforståelse og samspill.
- Arbeidsforholdene for coachene bedres ved å sørge for at det er tilstrekkelig kapasitet til oppfølging av treningskultur og –kvalitet i prioriterte idretter.
- OLT vil utvikle møteplassen og treningsfasilitetene på Sognsvann gjennom å sette opp midlertidig hall foran eksisterende anlegg og bidra til realiseringen av Campus Sognsvann.
- OLT vil sammen med idrettene styrke arbeidet med talentutvikling og toppidrett for funksjonshemmede (TIF) sentralt og regionalt.
- Fag- og forskningssjefen blir en del av OL/ Paralympics-prosjektgruppen blant annet for å forbedre planlegging av fagleveranser før og under lekene.
- Det søkes større forutsigbarhet i uttak av støttepersonell til OL og Paralympics.
- Helseavdelingen vil videreutvikle skade- og sykdomsregistreringen gjennom nye digitale verktøy tilpasset smarttelefon og nettbrett for å forenkle registrering og kommunikasjon og legge til rette for enda tettere oppfølging av den enkelte utøver. Helseteamet tar initiativ overfor idrettene for å videreutvikle oppfølgingen og implementeringen av skade- og sykdomsregistreringen og de utfordringene den avdekker.
- OLT vil sammen med Antidoping Norge og WADA utfordre IOC til å forbedre og forenkle rutinene for whereabouts-registreringen under lekene.
- OLT vil i den siste perioden inn mot lekene øke kapasiteten i olympisk avdeling og utvikle tydeligere rapporteringsrutiner i ledelsen under lekene.
- Olympiatoppen vil videreutvikle sin strategi for FoU-arbeidet med tydeligere prioritering av satsingsområder og tydeligere roller i arbeidet.